

Pranas Gailius Lietuvoje 2005 m. vasarą

tekstais); dešimties lino raižinių dailininko knyga „Jūra“ („La Mer“, 1970, išleista 120 egzempliorių tiražu) iš serijos „Pradmenys“ („Les Éléments“), dailininko knygos „Antroji lietuviškoji siuita“ („Deuxième Suite Lituanienne“, 1983–1986 m., sukurta pagal K. Bradūno eiles „Donelaičio pamokslas per sukaktuvių mišią“, išleista 40-ies numeruotų egzempliorių tiražu), „D’un Bel Orient“ (1980, pagal Omaro Chajamo eiles, išleista 33 numeruotų egzempliorių tiražu) bei „91-oji Dovydo psalmė“ (1990–2004, išleista 70 numeruotų egzempliorių tiražu) ir kt.

Dailininko kūrinių yra Nacionalinėje bibliotekoje Paryžiuje, Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės, Balio Sruogos muziejuose Kaune, privačiose Rimgaudo Namicko, Valdo Adamkaus, Kazio Varnelio, Augustino Rimkaus, Pierre'o Migaux ir kitose kolekcijose.

Prabangiame Paryžiaus kvartale, saulėje *Exelmans* bulvaro ir *Versaille* aveniu sankirtoje, tarp gražiai marguojančių pastelinėmis spalvomis nudažytų XIX a. pastatų įsiterpęs tipiškas paryžietiškas namas, pažymėtas 53-uoju numeriu. Senoviniiais laiptais kopiu į 8 butą, kur mane pasitinka pats šeimininkas. Vidutinio ūgio, žilstelėjęs, sodraus ir išraiškingo balso vyriškis maloniai pakviečia užėti vidun. Tai Pranas Gailius, tapytojas ir grafikas, garsiojo Fernandó Léger mokinys, jau daugiau kaip pusę amžiaus gyvenantis ir kuriantis Paryžiuje.

Dailininko bute-dirbtuvėje visos sienos nukabinėtos spalvingais, ekspresyviais paveikslais, išmargintais gaivališkais dažų potėpiais. Toks pat gyvybingas, ekspre-

syvus ir mano pašnekovas, palydintis savo pasakojimus išraiškingais gražių rankų gestais bei skvarbių tamsiai rudų akių blyksniais. Jis pradeda pokalbį¹ nuo to, kas, jo manymu, yra reikšmė:

– Apie reikšmę pasakysiu taip: yra viena reikšmė nuo pat pradžios ir ta reikšmė auga su manimi. Ji yra visuose mano darbuose. Ir yra keletas reikšmių toje vienoje reikšmėje, kurios yra labai arti viena kitos, nors kartais atrodo labai skirtingos. Jei mano gyvenimas turi nors kokios reikšmės, ji yra mano kūrinuose – grafikoje ir tapyboje.

Aš pradėjau mokytis meno mokykloje² Paryžiuje. Kasiulis (dailininkas Vytautas Kasiulis – R. U.) ten dirbdavo savo litografijas. Kartą jis man sako: „Aš baigiau, išeinu, palieku tau du didelius akmenis, eik ir dirbk!“ Jie dideli, brangūs, ir aš pradėjau daryti litografiją. Bet aš jos neįaučiau. Litografija yra toks „slydimo atspausdinimas“, labai arti žurnalinės spaudos. Man tai netinka. Aš noriu tuos akmenis braižyti, beveik sugadinti, tada aš jaučiu, kad kažką išgaunu. Kada aš pradėjau su variu dirbti, tai tikrai jaučiau, kad esu savo „reikale“ ir savo reikšmėje. Padariau „Metamorfozes“, „Profilio ekspresiją“...

– *Bet tai buvo jau po mokyklos baigimo?*

– Taip, aš jau nebe mokinyš buvau. Bet, turiu pasakyti, kad aš nieko niekuomet nesu baigęs: aš Lietuvoj nebaigiau gimnazijos, čia (Paryžių – R. U.) aš nebaigiau meno mokyklos ir dar nebaigiau savo gyvenimo... (Juokiasi) Aš mokiausi meno mokykloje tik dvejus metus.

– *Kas Jums ten dėstė?*

– Žmogus toks buvo, senas, senesnis už mane dabar – Žiudo (Judon). Jis nepaliko jokio pėdsako meno istorijoje. Jis buvo simpatiškas, gerai išmanė techniką. Daug daugiau išmokau iš vyresniųjų jo mokinių. Jie sėdėdavo toje profesoriaus studijoje po 6–7 metus, laukdami stipendijos Romon, kad galėtų nuvykti Italijon ir pagyventi dvejus metus valdžios išlaikomi.

– *Kodėl Jūs pasirinkote dailę, juk iš pradžių Strasbūre Jus žavėjo aktorystė?*

– Taip, norėjau būti aktoriumi, vėliau orkestro dirigentu... Aš atsiradau Strasbūre labai jaunas, 16 metų amžiaus. Mane globojo klebonas Jonas Krivickas (vėliau aš jam paskyriau knygą)³ – jis nežinojo, ką su manimi daryti – aš turėjau daug ambicijų. Aš jam sakiau: „Būsiu dirigentas“, o jis man: „Mokykis grot akordeonu, palinksimsi mus“ (tuomet Strasbūre buvo didelė lietuvių kolonija)... Kai nebebuvu aišku, ką su manim daryti, aš susigalvojau architektūrą. Mane nuvedė pas vieną architektą, bet aš nieko nemokėjau. Ten buvo vienas architekto kolega, kuris paaiškino, kad architektas turi mokėti piešti taip, kaip dailininkas, tad mane pasiuntė į meno mokyklą. Ten aš ir pasilikau.

– *O kaip Jūs atsiradote Paryžiuje?*

– Aš nenorėjau apleisti Prancūzijos. DP lageriuose buvo sudaryta tokia komisija: amerikietis, sovietų, anglų ir prancūzų karininkai, ir klausinėjo – nori grįžti, ar ne. Aš atsakiau: nenoriu. Buvo kiek dramatiška. Prancūzų kariškis pasivedė mus kelis į šalį, pasišaukė Krivicką (tuometinį Lietuvos sąjungos prezidentą) iš Strasbūro, ir jis mus, kitądien atvykęs, parsivežė. Aš nenorėjau grįžti į Lietuvą, juk ten gyvenau prie miško, o čia – prieš akis visa Europa! Strasbūre vykdavo daug parodų. Visi piešė paveikslus su gėlėmis ir panašiai, o viena paroda mane patraukė, nes buvo kitokia. Aš pasiteiravau apie dailininką, o jis, pasirodo, buvo Fernand'o Léger mokinys. Tada aš nutariau pas jį (F. Léger – R. U.) važiuoti. Nuėjau pas kleboną, jis man nupirko bilietą, davė 5 frankus ir sako: „Važiuok!“

– *Tik 5 frankus?...*

– Mano stipendija tuomet buvo 50 frankų per mėnesį. Už mokslą Léger studijoje tekdavo mokėti po 30 frankų, tad dar aš dirbau tokiam fabrikėlyje pas lietuvi, dabartinės Masiulio knygyno savininkės tėvą. Išnešiodavau užsakymus: nykštukus, lėlytes, meškiukus ir panašiai. Tai buvo apie 1950 m. Reikdavo 6–7 užsakymų paketus išnešioti, o tuoj po pietų – Léger dirbtuvėn. F. Léger akademija buvo didelė, ypač daug joje buvo amerikiečių – demobilizuotų po karo kareivių, nes F. Léger buvo pagarsėjęs Amerikoje dar prieš karą. Jis, mano nuomone, yra vienas didžiausių – Picasso, Léger ir Matisse'as. Léger, dar ir Picasso, turėjo aiškiausią supratimą apie modernizmą. Jis man davė supratimą, kas yra modernus pasaulis.

– *O kaip vykdavo jo pamokos?*

– Pas jį buvo didelė salė Kliši (Clishy). Mūsų buvo daug, apie 50, ne visi bendraudavome. Vieni ateidavo ryte, aš – vakare. Jis ateidavo antradieniais ir penktadieniais. Mes dirbdavome, o jis eidavo aplink. Kas norėdavo, duodavo paveikslus komentuoti. Jis kalba, mes irgi (aš niekuomet nekalbėdavau – buvau jaunas). Aš atvežiau savo darbų, parodžiau, ir jis priėmė mane į savo studiją. Ten neini mokytis tapybos, ten eini mokytis galvoti, kaip tapyti. Daugiausiai dirbdavome aliejiniais ir vandeniniais dažais. Būdavo kokie trys modeliai, virvės, kopėčios – visas Léger pasaulis. Ir visi dirbo kaip F. Léger. Mes visi dirbome pagal jo koncepciją.

– *Bet Jūsų kūriniuose ta įtaka mažai pastebima...*

– Aš esu tikras Léger mokinys, kadangi Léger mokė ieškoti savito stiliaus, ne kopijuoti, užtat aš esu retas tikras jo mokinys.

– *Pirmieji Jūsų kūriniai – tapyba. O kada susidomėjote grafika?*

– Taip, tik tapyba, o grafiką pradėjau vėliau, Vytauto Kasiulio paskatintas.

– *Kaip jūs susipažinote su Vytautu Kasiuliu?*

– Aš dar Mažeikiuose gimnazijos laikais žurnaluose matydavau jo reprodukcijų, poezijos iliustracijų (aš labai domėjausi poezija). Kai atvykau Paryžiun, sužinojau, kad ir Kasiulis Paryžiuje, o jis man buvo žvaigždė, tad iškart sumaniau jį aplankyti. Jis gyveno netoliese, labai aukštai, kokiam 8 aukšte, tarnaitės kambarėlyje. Lančiausi pas jį beveik kasdien, ir Mončys (skulptorius Antanas Mončys – R. U.) atėdavo. Dažnai pasėdėdavome prie vyno taurės. Kasiulis nekaip kalbėjo prancūziškai, tai vis mane siūsdavo vyno pirkti. Ir vis 8 aukštus aukštyn–žemyn...

Pirmąsias dailės parodų galerijas susiradau pats. Pirmoji – „Galerie du Haut Pavé“. Jos savininkas Vallée⁴ buvo dominikonas. Jis rūpinosi dailininkais. Mes buvome šešiese, dirbdavome jo kaimo namuose, „Šuns namai“ vadinosi. Po to – Ž. Kalo (J. Callot) galerija prie Senos. Ten surengiau dvi parodas ir po to greit nebeliko problemų. Atsirado artimų žmonių, kurie man padėdavo. Aš neturiu, deja, ambicijų dėl socialinio pasisekimo, nemokėjau daryti karjeros. Pavyzdžiui „D'un Bel Orient“⁵ dvejus metus reikėjo daryti. Ne visi taip gali. Jei dirbi su galerijomis, reikia greitai ir daug dirbti. Knygas sunku padaryti.

– *O mecenatai?*

– „Jūra“⁶ buvo užsakymas, kitas knygas padariau savo noru. Tekdavo daug parduoti paveikslų, kad galėtum uždirbti ir kurti.

– *O kokie Jūsų santykiai su prancūzų dailininkais, tapytojais? Bendraujate, ar laikotės nuošaly?*

– Jaunystėje daug bendravau su dailininkais, turėjusiais talentą, bet, keista, artimiausi mano draugai buvo kompozitoriai, O. Messian mokiniai: Mikis Teodorakis, Luca Ferrari, Pierr Migaux ir kiti. Dažnai, kas savaite, kartais vos ne kas vakarą susitikdavome. Jie mane įtraukė į moderniąją muziką: 6 dešimtmetyje mes klausėmės Belos Bartoko kvartetų, Leošo Janačecko kūrinių. Jiems buvo dar sunkiau negu dailininkams (kai kurie buvo parašę net po tris simfonijas, bet negirdėję jų atliekant...).

O dailė... Man prancūzų meno istorija – fantastiška! Visą laiką yra genijų, tokių kaip Fouquet, Braque, Matisse, Léger. Man imponuoja ir Nicolas Poussin. Jo „Rojus“ man yra viršūnė: jautrumas, išsilavinimas ir širdis. Aš iš jų visų daug ko išmokau. Visą laiką lankydavausi muziejuose...

Nuo to laiko, kai gyvenu Paryžiuje, nuo 6 dešimtmečio, visą laiką linksniuojamos dvi tendencijos: abstraktyvizmas ir realizmo formos, kurios „dar turėjo sveikatos“. Tačiau man „tai, ką matai“, nėra tai, ką matai. Dažnai tai, kas uždengta, matai. Manė nuvargino realizmo manifestacijos. Aš padariau išvadą, kad galima realizmą naudoti savo tapyboje, bet „suspaudus“ iki pašto ženkle dydžio. Aš savo kūriniuose tą realizmą esu „suspaudęs“, atskyręs nuo jo noro būti plastišku iki minimumo.

Mano darbai įgijo abstrakčią formą. Man abstrakcija nėra privaloma kaip forma (kaip partija, kuri diktuotų, ką daryti), bet ji mane išauklėjo. Aš su ja elgiuosi laisvai, ir ji man atvira. Ir dar aš pastebėjau, kad kai detalę iš realaus gyvenimo pridėdu apačioje (prie abstrakcijos), ta mano kompozicija nutolsta erdvėje. Tai mane sužavėjo! Tai pritaikiau ciklui „Expression Oblitérée“⁷. Aš ir įrėminau, nes esu dailininkas, ir norėčiau, kad mano paveikslai kabėtų ant sienos. „Oblitérée“ – tai pažymėjimas, leidimas įeiti į kompozicijos gyvenimą. Tai kaip autobuso bilieto pažymėjimas – jis vėliau netiks, bus nenaudingas, bet dabar tau suteikia teisę keliauti. Mano serijoje „Eagle Lake Story“⁸ irgi panašiai – paukštis, kuris kartojasi ir kaip pašto ženklas rodo, kad padaryta toje vietoje, bet kartu įeina ir į kompozicinį sumanymą. Įdėtas kamputyje, jis gali turėti didesnę jėgą negu visa kita. Tapyboje tas „oblitérée“ yra mažiau matomas, bet visada yra.

– *Kuo Jus patraukė kaligrafija, juk vienu metu net lankėte specialius kursus?*

– Liaudies mene taip pat yra įrašai, net balduose. Mano vaikystės atsiminimuose yra maldaknygės (raidės ir vaizdeliai) ir man norisi tas raides išrėžti, padaryti. Man atrodė, kad svarbu ženklai prie raidžių, kad pradėtų „groti“. Ir ženklai turi „groti“. Ideograma perteikia nuotaiką, man norėjosi nuotaiką perteikti tapyboje... Jūs manote, kad menininkai mėgsta daug diskutuoti apie meną? Anaipol. Tai vargina. Menininkui užtenka išgirsti sakinį, nuotrupą, kaip fragmentą muzikoje, ir – jis jau vysto jį.

– *Koks Jūsų ryšys su Lietuva?*

– Aš esu dailininkas. Niekad to neužmirštu, bet ir nuolat apie tai negalvoju. Tai, ką išsinešiau iš Žemaitijos (aš išvykau jaunas), visada su manimi. Kaip menininkas išaugau su prancūzų menu, architektūra, muzika, bet šaltinis... – jo negali pakeisti! Man liaudies menas yra žymiai inteligentiškesnis negu daugelis paveikslų, saugomų muziejuose. Klumpė yra puiki. Kodėl? Žmogus, ją drožęs, mąstė apie koją, patogumą, ir dar – gėlytė papuošimui... Čia viskas susieta. Kaimo tapytojai, kūrėjai yra labai svarbūs. Negali būti svarbūs tik keli pavieniai gražiai nuaugę ažuolai – visas miškas yra svarbu!

Po kelių mėnesių, pratęsdamas ryšio su tėvyne, jos aplankymo ir taip laukiamos būsimos parodos Lietuvoje temas, Pranas Gailius man atsiuntė trumpą, bet talpų laišką:

Aš grįžtu be nieko – kaip išvažiavau. Aš noriu tik apsikabinti.

Esu išauklėtas juodos lentos ir baltos kredo. Neatvažiuoju ieškoti tėvynės, aš atvežu tėvynę – įsigėrusią drėgną mano pirmųjų norų kempinę.

Aš jums atvežu tai, ką esu praradęs – iš to, kaip iš mirusio grūdo, ir išsiskleidė mano kūryba.

Artimųjų ilgesį, tėvynės troškulį man numalšindavo kelionės į Ameriką, kur aš tarp išeivijos lietuvių atradau draugiškus ir kūrybingus santykius. Man būdavo gera būti su tais, kurie gyveno tuo pačiu tėvynės spleenu.

Dabar aš esu tokios nuotaikos, kokia apima skaitant Donelaičio „Metų“ pradžią: „Jau saulelė vėl atkopardama budino svieta“. Aš noriu išgirsti plakant solo lietuvišką širdį.

Paryžius, 2005 m. sausio 18 d.

Pranas Gailius

Išnašos

¹ Pokalbis įrašytas Paryžiuje 2004 m. spalio 22 d.

² *École Nationale Supérieure des Beaux Arts.*

³ P. Gailiaus „Antroji lietuviška siuita“ (Donelaičio pamokslas per sukaktuvių mišią), 1983–1986, skirta kunigui J. Krivickui.

⁴ Tėvas Valée, Paryžiaus galerijos „Galerie du Haut Pavé“ savininkas, iš galerijos pelno remdavo jaunos menininkus, kviesdavo juos į savo kaimą Dordogne vasaroti ir sudarydavo sąlygas kurti.

⁵ Kalbama apie 1980 m. P. Gailiaus sukurtą knygą „D'un Bel Orient“ (pagal O. Chajamo rubajus).

⁶ 1970 m. leidyklos „Antarés“ užsakymu P. Gailius išraižė knygą „Jūra“ („La Mer“, O. Milašiaus tekstas).

⁷ Tai spalvotų medžio raižinių ir linoraižinių ciklas, sukurtas 1981 m.

⁸ Spalvotų medžio raižinių ir linoraižinių ciklas, sukurtas 1979 m.

EDUKACIJA

Sigita Blažiūnaitė

„Retextil“ kursai Vengrijoje

2004 m. balandžio 19–30 d. pagal Europos Sąjungos *Socrates Grundvig 3* programą teko dalyvauti Vengrijoje, Pecs mieste, *Istenkut Community Association* surengtuose „Retextil“ individualios kvalifikacijos tobulinimo kursuose. Juose dalyvavo keturi žmonės. Tai kreolų šeima (vyras ir žmona) iš Martinikos salos, mokytoja iš Turkijos ir šios publikacijos autorė iš Lietuvos. Visi kursų dalyviai buvo įkurdinti viename nedideliame pensione, kiek toliau nuo Pecs miesto centro, išpūdingos, gražios kalvos papėdėje.

Pavasaris Vengrijoje nepaprastai gražus ir šiltas. Balandžio mėnesį čia žydi įvairiausių rūšių tulpės, medžiai, vyksta žemės ūkio darbai. Dauguma užmiesčio pastatų nedideli dviaukščiai, pastatyti kalvų papėdėse. Greta gyvenamųjų ir ūkinių pastatų – žydintys ir gražiai prižiūrėti sodai.

Kursų dalyviai Oliveris Remisse ir Yvonna Remiss iš Martinikos salos – dailės ir darbų mokytojai, dirbantys su skirtingo amžiaus moksleivių grupėmis vietinėse (valstybinėje ir privačioje) mokyklose. Rezan Guney – mokytoja iš Turkijos, dirbanti suaugusiųjų mokymo centre.

Į kursus visi atvykome norėdami išmokti naujų tekstilės technologijų, kurias vėliau būtų galima panaudoti ir pritaikyti savo darbe.

Istenkut Community Association kartu su „Retextil“ manufaktūra yra parengę specializuotus tekstilės kursus „Tekstilė – kaip universali mokymosi kalba“. „Retextil“ – nedidelė tekstilės manufaktūra, kurios organizuojami mokymai vyksta meno mokyklos sporto salėje. Ši manufaktūra remiasi savo šalies senosiomis audimo, pynimo tradicijomis, kurios yra plėtojamos ir šiandien kaip vienas iš senųjų Balkanų amatų. Šios institucijos tikslas – puoselėti ne tik senuosius audimo būdus, techniką, bet ir populiarinti šiuolaikinių tekstilės medžiagų atliekų ekologišką panaudojimą, pritaikymą šiuolaikinės tekstilės dizainui ir interjerui. „Retextil“ manu-

faktūra dalyvauja įvairiuose prevenciniuose projektuose, kurie skirti narkomanijos, žmonių užimtumo ir nedarbingumo problemoms spręsti, neįgaliųjų integracijai į visuomenę ir kt.

Mums organizuotus „Retextil“ kursus sudarė trys dalys:

- 1) teorija ir tekstilės pagrindai;
- 2) praktinė veikla ir pažintis su pagrindinėmis tekstilės technologijomis, pynimo, audimo technika;
- 3) darbas grupėmis ir kūrybinis darbas gaminant pasirinktą tekstilės objektą.

Mūsų kursai kasdien prasidėdavo „Retextil“ manufaktūros komunoje. Manufaktūros darbuotojai (dauguma jų buvo romai ir tik keletas vengrų) mums demonstravo ir mus mokė įvairių tekstilės pynimo būdų, supažindino su jų subtilybėmis.

Viena iš „Retextil“ manufaktūros įkūrėjų yra Angéla Thiesz. Ji mums papasakojo, kad, pradėjęs ieškoti darbuotojų šiai manufaktūrai, buvo pasiūlyta įdarbinti romus. Aplinkinių žmonių nuostabai, jie pasirodė esantys labai darbštūs ir pajėgūs prisidėti įgyvendinant įvairius „Retextil“ manufaktūros planus ir projektus. Iš pradžių buvo įdarbinti tik keli romai, o dabar ištisos romų šeimos dirba manufaktūroje. Dalis jų namuose ruošia žaliavas būsimiems tekstilės gaminiams – karmo tekstilės audinių atliekas.

„Retextil“ kursų darbo diena manufaktūroje mums prasidėdavo išsirenkant ir rūšiuojant audinių atliekas pagal norimą spalvą ar faktūrą. Audinių atliekos – seni, dėvėti drabužiai, kurie tonomis kaip labdara gabenami iš užsienio šalių į Vengriją. Seni drabužiai manufaktūroje yra išardomi, nukarposos jų sagos, užtrauktukai, paliekama tik audinio atraiža, kuri vėliau sukarpoma juostelėmis. Audinių kirpimo būdas – spiralinis. Karpant tokiu būdu yra taupomas atraižos ilgis ir panaudojamas visas audinys. Vėliau juostelės užkabinamos ant kablių, kurie įmontuoti į specialų prietaisą su rankena. Šiam veiksmui atlikti reikalingas padėjėjas, kuris galėtų sukti prietaiso rankeną. Sukant ją, sukasi metaliniai kabliai ir juostelės po truputį susipina į virves. Norint sukurti pasirinktą tekstilės objektą, kurį pasiūlo manufaktūros darbuotojai, reikia pasigaminti net keliolika įvairiaspalvių skirtingų storių virvių. Kuriant tekstilės objektą, pasiruošimo darbai (atraižų karpymas, virvės pynimas ir kt.) užima daugiausiai laiko.

„Retextil“ manufaktūros darbuotojai man pasiūlė pagaminti tekstilinį šviestuvą. Jo pagrindą sudaro metalinis lankas (seno dviračio rato metalinis karkasas) su skylutėmis, pragražtomis vienodu, maždaug 5 cm atstumu. Į rato skylutes yra įveriamos virvės, kurios pinant iš kairės į dešinę perpinamos kilpiniu pynimo būdu. Pinant į apačią lempos galas siaurėja ir užbaigiamas likus dviem virvėmis, kurios supinamos į kasą arba tiesiog surišamos į mazgą. Toks šviestuvas gali būti kabinaamas arba pastatomas ir tampa įdomia interjero detale.

„Retextil“ manufaktūros darbuotojai mielai pademonstravo ir mus išmokė įvairių

„Retextil“ manufaktūros plakatas

pynimo ir audimo būdų. Paaikškėjo, kad norint pasigaminti minkštą tekstilinį kubą, reikia turėti ir matematikos žinių – čia svarbu nesuklysti skaičiuojant kubo kraštinių ilgį ir plotį. Šiam kubui pasigaminti reikalingas vienodas virvių ilgis ir skaičius. Pynimo technika primena pynimo būdą, paplitusį Lotynų Amerikoje, kai pinama nedidelėmis juostelėmis-apyrankėmis. Šios suvytos virvės gali būti naudojamos ir kaip siūlai dirbant įvairiomis audimo technikomis. Mums buvo pasiūlyta pabandyti pasigaminti krepšelius. Metimas iš plonesnių virvių yra daromas ant apvalaus audimo rėmelio. Audžiant paprasčiausiu būdu galima pasigaminti originalų krepšėlį ar rankinę. Šios manufaktūros produkciją sudaro išpūdingi minkšti čiužiniai,

kurie gali tapti foteliais ar net minkštomis stilingomis lovomis, įvairiaspalviai švies-tuvai, rankinės, kuprinės, hamakai ir kt.

Darbuotojai mums paaiškino, kad manufaktūros finansinė padėtis nėra labai sta-bili, nes ši tekstilės produkcija šalyje nėra itin populiarė ir užsakymai pagaminti vieną ar kitą objektą gana reti. „Retextil“ manufaktūra daugiausiai išsilaiko iš lėšų, kurias gauna įgyvendindama įvairiausių valstybės fondų remiamus projektus.

Mums gaminant tekstilės objektus, nuolat išskildavo klausimų, taip pat susidur-davome ir su praktiniais sunkumais. Tokiais atvejais visada sulaukdavome pagal-bos ir patarimo iš manufaktūros darbuotojų. Kiekvieną dieną jie dirbdavo kartu su mumis.

Gražus ir saulėtas Vengrijos oras mums suteikė galimybę po praktinių užsiėmi-mų ir gerai pailsėti. Dažniausiai mes visi drauge išeidavome pasivaikščioti po Pecs miesto centrą.

Šis miestas vienas iš seniausių Vengrijoje, įsikūręs pietvakarinėje jos dalyje, netoli Kroatijos sienos. Tai buvęs Keltų gyvenvietės centras. Čia yra apie 183 tūkst. gyven-tojų. Pecs – industrinis miestas, vienas iš centrinių anglies kasyklų regionų Vengrijo-je. Mieste gaminami odos ir keramikos dirbiniai. Aplink Pecs auga dideli vynuogy-nai. Mieste nemažai įdomių religinių pastatų: turkų minaretas, buvusių mečečių – dabar cerkvių. Sovietiniais metais pastatytuose rajonuose dominuoja „klasikinė“ so-vietinė architektūra. Pecs miesto centras – restauruotas ir išpuoselėtas senamiestis, kur daugybė nedidelių kavinukų, turistams skirtų suvenyrų krautuvėlių.

„Retextil“ manufaktūros darbuotojai pakvietė mus dalyvauti tarptautiniame ren-ginyje „Meno dienos“. Jis buvo surengtas Pecs mieste, sename keramikos fabrike. Apleistose fabriko patalpose buvo galima pamatyti įvairių šalių menininkų insta-liacijų, performansų, objektų, nuotraukų, o vakare ant senų, apsilupinęusių sienų buvo galima stebėti vaizdo projekcijas. Kartu su vietiniais menininkais, studentais ir meno entuziastais mes šiam renginiui kūrėme bendrą tekstilės objektą. Šis kera-mikos fabrikas tapo savotišku Pecs miesto jaunimo kultūriniu traukos centru.

Apsilankėme ir Pecs mieste esančioje Moderniojo meno galerijoje. Joje yra sukaup-ta didelė XX a. Vengrijos dailininkų kūrinių kolekcija. Ekspozicija pradeda-ma prieškarinio dailininkų Rippl-Rónai, Guljcsy kūrinių. Kitose salėse galima grožėtis menininkų grupės „Aštuoni“ paveikslais, avangardistų dailininkų Breuero, Molnįr, Moholy-Nagy kūryba. Ekspoziciją užbaigia Europos meno mokyklos dailininkų Korniss, Gyarmathy, Annos Margit darbai.

Mes, kursų dalyviai, likome patenkinti „Retextil“ kursų praktiniais mokymais, nes mums pavyko per neilgą laiką išmokti ir sužinoti daug įdomių ir naudingų tekstilės gamybos technikų, būdų. Šiuose kursuose mus suartino darbas grupėmis, toleran-cija kitataučiams, taip pat pavyko susirasti įdomių ir nuoširdžių draugų – bendra-minčių.

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJAUS RINKINIAI

Laima Sazonova

2004 m. įsigyti eksponatai

I. Eksponatus dovanoję

- Laima Jomantienė (Australija) – 6 savo vyro skulptoriaus Vinco Jomanto sukurtas skulptūras („Auka“ I, „Princai“ I–III, „Maketas“, „Amžinoji ugnis“) ir 10 piešinių (ED 172.326–172.329, ED 173.174–173.182, PM 43.864).
- Veronika Krivaitienė – 29 savo vyro keramiko Povilo Krivaičio kūrinius (ED 73.084–173.112).
- Dailininkė Liucija Šulgaitė – 3 autorinius porceliano kūrinius („Spindulys lede“ I–III) (ED 173.079–173.081).
- T. Romeris (Belgija): 4 dailininkės Sofijos Dembovskytės-Romerienės tapybos kūrinius („Kairo mečetės interjeras“, „St. Adele“, „Mergaitė su ąsočiu“ (1943), „Natiurmortas“) ir 3 pasteles („Moters portretas“, „Moters galvutė“, „Ponia Aynor“) (ED 173.164–173.170).
- Milijus ir Aleksandras Chvolesai (Prancūzija) – savo tėvo dailininko Rafaelio Chvoleso tapybos darbą „Toledo sinagoga“ (1966) ir koliažą „Raudonas koliažas“ (1986–1987) (ED 173.171–173.172).
- Tarptautinės knygų mylėtojų draugijos Ekslibrio muziejaus direktorius Vladimiras Loburevas (Rusija): dailininko Anatolijaus Kalašnikovo medžio raižinių ciklus („Volga – Rusijos upė“ (1986–1987); „1812 m. Tėvynės karas. L. Tolstojaus romano „Karas ir taika“ motyvais“ (1984); „Žodis apie Tėvynę“ (1985–1986) – iš viso 57 vnt. (ED 173.183–173.239).

II. Eksponatus perdavė

- Lietuvos Bankas:
  - o 1 lito apyvartinės ir 50 litų progines monetas, skirtas Vilniaus universiteto 425-erių metų sukakčiai (po 2 vnt.) – 4 vnt. (ED 172.369–172.372).
  - o 50 litų monetas, skirtas Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblui (iš serijos „Lietuvos istorijos ir architektūros paminklai“) – 2 vnt. (ED 173.077–173.078).
  - o 50 litų progines monetas, skirtas Pirmojo Lietuvos Statuto 475-erių metų sukakčiai – 2 vnt. (ED 173.082–173.083).
- Lietuvos literatūros ir meno archyvas – 1033 dailininko Romano Sirotskio audinių eskizus, projektus ir marginto šilko pavyzdžius (ED 171.074/1–2–171.085/1–6, 171.086–171.224, ED 172.373–172.441, 172.442–172.835, PM 43.766–43.782, ED 172.841–173.050, PM 43.783, ED 173.113/1–2–173.159, PM 43.821/1–4– 43.845/1–13).

III. Nupirkta

Nupirkta iš muziejaus lėšų:

- Ivairių liaudies meistrių nupintos verbos – 37 vnt. (PM 43.784–43.820).
- Nežinomas liaudies meistras. Kultūvė. Medis, giluminis ir kontūrinis pjaustinėjimas, 33x9 (ED 172.330).
- Ona Briedienė. Lovatiesė. Medvilnė, pusvilnė, aštuonnytis, dimai, 212x140 (ED 172.368).
- Nežinomas XIX a. II p. liaudies meistras. „Nekalto prasidėjimo Švč. Mergelė Marija“. Medis, h 39 (ED 172.836).
- Nežinomas XIX a. II p. liaudies meistras. „Šv. Petras“. Medis, h 40 (ED 172.837).
- Nežinomas XIX a. II p. liaudies meistras. „Šv. Povilas“. Medis, h 33 (ED 172.838).
- Nežinomas XIX a. liaudies meistras. „Rūpintojėlis“. Medis, polichromija, h 39 (ED 172.839).
- Nežinomas liaudies meistras. Verpstė. 1866. Medis, pjaustinėjimas, h 46 (ED 172.840).
- Nežinomas XIX a. pab. – XX a. pr. dailininkas pagal Jozefą Grassi. Prūsijos karalienės Luizos portretas. Kaulas, akvarelė, d 8, 2x6,5 (ED 173.173).

Nupirkta iš Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos skirtų lėšų LDM rinkinių papildymai:

- Nežinomas Lietuvos XVIII a. pab. – XIX a. pr. dailininkas. „Čenstakavos Švč. Mergelė Marija“. Drb., al., šilkas, aksomas, karoliukai, 67x46 (ED 173.051).
- Pranciškus Šalkevičius. Liudviko Jankevičiaus portretas. Drb., al., 59x47,5 (ED 173.052).
- Pranciškus Šalkevičius. Jono Chrizostomo Jankevičiaus portretas. Drb., al., 60x47,5 (ED 173.053).
- Alfonsas Budvytis. „Vyras“. 1980. Fotopopierius, bromo sidabras, tonavimas, 24,9x35,2 (ED 173.064).
- Alfonsas Budvytis. „Moteris“. 1980. Fotopopierius, bromo sidabras, tonavimas, 24,9x36,8 (ED 173.065).
- Alfonsas Budvytis. „Kelyje“. 1979. Fotopopierius, bromo sidabras, tonavimas, 26,9x28,4 (ED 173.066).
- Alfonsas Budvytis. „Galva“. 1984. Fotopopierius, bromo sidabras, tonavimas, 26x35 (ED 173.067).
- Alfonsas Budvytis. „Psichoneurologinis dispanseris“. 1984. Fotopopierius, bromo sidabras, tonavimas, 25x36 (ED 173.068).
- Teodoras Kazimieras Valaitis. „Muzikavimas“. 1969. Putplastis, gruntas, tonavimas, 47x32x7 (ED 173.069).
- Teodoras Kazimieras Valaitis. „Sąveikos“ I–IV. 1969. Putplastis, gruntas, tonavimas, 21x38x8; 22x32x7; 16x22x7; 24x28x8 (ED 173.070/1–4).
- Antanas Gudaitis. „Vilniaus vaizdas pro V. Vizgirdos studijos langą“. 1943. Kart., al., 23,5x29,8 (ED 173.242).

XX a. 10 dešimtmečio dailės kūriniai, skirti Nacionalinės galerijos ekspozicijai papildyti:

- Eglė Vertelkaitė. „Gabrielės rojaus sodas“. 1998–1999. Pop., sp. medžio raižinys, 100x250 (ED 173.054/a–c).
- Eglė Vertelkaitė. „Raudono žemėlapis“. 1993. Pop., sp. ofortas, 39,5x57 (ED 173.055).
- Eglė Vertelkaitė. „Raudono turinys“. 1993. Pop., sp. ofortas, 30x41,5 (ED 173.056).
- Birutė Zokaitytė. „Irankio padavimas“ I–III. 2000. Pop., minkštas lakas, trafaretas, 21x152; 20x128; 21x117,5 (ED 173.057/1–3).
- Birutė Zokaitytė. Iš ciklo „Gundymai“: „Arlekino pirštai“; „Kutulys“; „Vėjaraupiai“; „Čik, čik“; „Masažas kaklui“. 1998. Pop., sp. ofortas, akvatinta, 18x20(x5) (ED 173.058–173.062).
- Svajonė ir Paulius Stanikai. „Ugnies eilės“ I–III. 1994. Fotopopierius, sp. fotografija, 100x72(x3) (ED 173.063/1–3).
- Česlovas Lukenskas. „Žvaigždė“ I, II, V. Iš ciklo „Persižvaigždžiavimas“. 1993–2003. Mišri technika, 182x180x35(x3) (ED 173.071/1–3).

- Artūras Raila. „Lopšys, garantuojantis pragmatišką infantilumą“. 1994. Spygliuota viela, tekinimas, 35x107x61 (ED 173.072).
- Rimvidas Jankauskas (Kampas). „Pikti debesys“. 1992. Drb., al., 149x385 (ED 173.073).
- Jurga Barilaitė. Iš serijos „Šešios taisyklės, kaip žaisti mamą“: „Korsetas“; „Liemėnėlė“. 1998. Kartonas, koliažas, 110x70; 90x70 (ED 173.074–173.075).
- Audrius Novickas. „Sarkofagas“. 1993. Polistirenas, drb., al., 200x160x50 (ED 173.076).
- Kęstutis Grigaliūnas: Alfonso Andriuškevičiaus portretas; Laisvydės Šalčiūtės portretas; Audriaus Puipos portretas; Vytauto Kalinausko portretas. 1998–2004. Kartonas, aliejiniai dažai, trafaretinė spauda, 103x67(x4) (ED 173.160–173.163).

ĮSISENĖJIMO TEISE į apskaitą įtraukti 24 eksponatai (tapybos, grafikos ir istorinės fotografijos kūriniai).

Dalia Tarandaitė

Nežinomas XIX a. pr. dailininkas.

„Čenstakavos Švč. Mergelė Marija“. XVIII a. pab. – XIX a. pr.

2004 m. Lietuvos dailės muziejaus senosios tapybos rinkinį papildė XVIII a. pab. – XIX a. pr. sukurtas tekstilės „drabužiu“ puoštas ir drožinėtu rėmu įrėmintas paveikslas „Čenstakavos Švč. Mergelė Marija“. Kūrinyje yra įdomus ne tik menine, bet ir istorine prasme – jo nugarinėje pusėje yra du užrašai, pasakojantys paveikslo istoriją. Popieriaus lapelis su pirmuoju užrašu yra kartu su paveikslo papuošimais stambiais dygsniais prisiūtas prie drobės. Jis skelbia: *„Ten Obraz Matki Najswiętszei ubierany przed J V Księżną z Grabów Morawskich Teofilą Radziwiłową Ordynatową Nieswizką Dnia 30 Augusta Ru 1816 w Zauszu“*. Kitas, gerokai ilgesnis tekstas užrašytas ant lentos, kuria uždengta nugarinė paveikslo pusė. Šį užrašą sudaro keli fragmentai, užrašyti skirtingu metu dviem skirtingais braižais. Du pirmieji užrašo fragmentai rašyti generolo Karolio Moravskio (1767–1841). Jie skelbia: *„Ten Obraz Matki Naiświętszei Częstochowskiej był ubierany własną ręką J^o W^a z Domu Radziwiłówny Hetmanuwny Generałowej Morawskiej. Poznei w Rok 1816 dnia 30 Augusta w Zauszu... wnuczka Jej Joanna Teofila Radziwiłowa ordynatora Nieswizka ten sam obraz na nowo ubierala własną swoią ręką i zaleca pod Błogosławienstwem azeby Jej wnuczka takoz na Nowo ten obraz ubierala i tak dalei wszystkie wnuczki.“* ir *„Ja pradziad tego Potomstwa takoz zalecam aby to bylo... (vienas užrašo žodis nutrintas – D. T.) i prosze o trzy zdrowaś Modły za dusze moje. Karol J^o W^o Morawski General“*. Trečiasis tekstas rašytas XIX a. pabaigoje Virginijos Sventožeckos: *„Ja jako wnuczka choć nie u prostej linię spełniając poleczenie w 1885 roku ten obraz na nowo ubierałam. Wirginia Świętorzecka“*. Paskutinis tekstas užrašytas ta pačia ranka XX a. pradžioje: *„W 1902 Maja 17° Nie mając wnuczki, Obraz ten pod błogosłówestwem przekazają mojej synowej Helenie z Jankowskich Janowej Świętorzeckiej prosząc o westchnienie do Boga za moją duszę. Wirginia Świętorzecka“*.

Paveikslas „Čenstakavos Švč. Mergelė Marija“ (XVIII a. pab. – XIX a. pr.) ir jo fragmentai

Paveikslas yra malonėmis garsaus „Čenstakavos Švč. Mergelės Marijos“ paveikslo kopija (švento atvaizdo kopijos prasme). Jis yra papuoštas šilko ir aksomo „drabužiu“, siuvinėtu aukso ir sidabro spalvos metalo siūlais, folija dengtomis gėlių žiedų formos plokštelėmis ir perlus imituojančiais karoliukais. Kaip liudija užrašas paveikslo nugarinėje pusėje, „drabužį“ pagamino ir jį keletą kartų atnaujino žinomos Lietuvos didikės (pagal šeimos tradiciją paveikslą ir jo „drabužio“ priežiūrą senelė perduodavo vaikaičiai). Pirmoji tekstilės „drabužiu“ ši paveikslą papuošė Lietuvos kariuomenės generolo leitenanto, Baltojo Erelio ordino kavaleriaus Ignacijaus Moravskio (1744–1790) žmona Teofilė Konstancija Radvilaitė Moravskienė (1738–1818) (LDK etmono, Vilniaus vaivados Mykolo Radvilos Žuvelės duktė, Karolio Radvilos „Panie Kochanku“ sesuo). 1816 m. paveikslo „drabužį“ Moravskių Zaušės (lenk. Zausze, Naugarduko vaivadija) dvare atnaujino Teofilės Konstancijos ir Ignacijaus Moravskių sūnaus generolo Karolio Moravskio (1767–1841) duktė, Nesvyžiaus ordinato Dominyko Radvilos (1786–113) antroji žmona Joana Teofilė Moravskytė Radvilienė. 1885 m. paveikslo „drabužį“ atnaujino Virginija Svetožekka, irrašė prisistačiusi „vaikaite, nors ir ne pagal tiesiąją liniją“. Neturėdama vaikaitės, 1902 m. ji paveikslą perdavė savo sūnaus Jono Svetožeckio žmonai Elenai Svetožekai iš Jankovskių.

„Drabužis“ ir jo papuošimai prisiūti tiesiog prie paveikslo drobės. Jis dengia visą paveikslo plotą, neuždengti tik Marijos ir Kūdikio veidai ir rankos. Matomuose fragmentuose veidų bruožai pažymėti grakščia grafine linija. Sprendžiant pagal stiliškumą, paveikslo tapyba ir jo „drabužis“ buvo sukurti tuo pačiu metu, t. y. „Čenstakavos Švč. Mergelės Marijos“ paveikslas ir puošnus jo „drabužis“ buvo suvokiami kaip nedaloma visuma. Tapyta žvelgiant ne į originalą, o į kurį nors jo pakartojimą, ar pakartojimo pakartojimą. Gana laisvai traktuotos Marijos ir Kūdikio figūrų proporcijos (jos daug kresnesnės), tačiau veidai, nors modeliuoti plokščiau ir grafiškiau, gana tiksliai atkartoja originalo bruožus. Tekstilės „drabužis“ yra jį kūrusių moterų išmonės ir skonio vaisius, tačiau jis daug artimesnis „Čenstakavos Švč. Mergelės Marijos“ paveikslo originalą puošiantiems „drabužiams“, siuvinėtiems prabangiais koralais ir brangakmeniais, negu dažnai „Čenstakavos Švč. Mergelės Marijos“ paveikslo kopijas puošiantys metalo aptaisai. Lietuvos dailės muziejaus rinkinyje tai pirmasis paveikslo puošimo tekstilės „drabužiu“ pavyzdys.

BIBLIOGRAFIJA

Lietuvos dailės muziejaus 2004 metų leidiniai

XVIII amžiaus mados pasaulis. Parodos eksponatų sąrašas, Vilnius, 2004, 28 p.

Daiva Beliušienė, Marija Kuodienė, *Lidos Meškaitytės gyvenimas ir kūryba*, Vilnius, 2004, 112 p., iliustruota.

Dalia Bernotaitė-Beliauskienė, *Lietuvių moterų drobulės*, Vilnius, 2004, 136 p., iliustruota, santr. anglų, vokiečių kalbomis. Katalogas.

Michele Bianchi (Alberto Vimina), *Trumpas pasakojimas apie Lietuvos ir Lenkijos karą su Maskva XVII a. viduryje / Breve racconto della guerra di Lituania e Polonia contro Mosca alla metà del XVII secolo*, vertė G. Michelini, komentarus parašė A. Tyla, įvadą – Romualdas Budrys, sudarė Vydas Dolinskas, Vilnius, 2004, 144 p., tekstas lietuvių ir italų kalbomis.

Europos erdvė: naujausios žinios apie genius loci / European Space: Breaking News on the genius loci, Seminaras-diskusija / Seminar-discussion (2004-03-26, Vilnius), sudarė Elona Lubytė, Rūta Mikšionienė, Vilnius, 2004, 62 p., iliustruota. Tekstų rinkinys.

Antanas Gudaitis. 1904–1989. Išsilaisvinimas, sudarytoja ir teksto autorė Jolita Mulevičiūtė, Vilnius, 2004, 68 p., iliustruota, gretutinis tekstas anglų kalba. Jubiliejinės kūrybos parodos katalogas.

Lietuvos sakralinė dailė. XI–XX a. pradžia. Parodos „Krikščionybė Lietuvos mene“ katalogas. III tomas. Bažnytinė tekstilė XV–XX a. pradžia, sudarytojos Gražina Marija Martinaitienė, Eglė Pinkutė, Vilnius, 2004, 304 p., iliustruota, dalis teksto anglų kalba.

Akvilė Mikėnaitė. Gyvenimo prasmė – liaudies menas, sudarytojos Dalia Bernotaitė-Beliauskienė, Žydrė Petrauskaitė, Vilnius, 2004, 212 p., iliustruota.

Paroda „Vita Sancti Casimiri“. Ekspozicijoje: tapyba, grafika, skulptūra, auksakalystė, tekstilė, fotografija, rankraščiai, spausdiniai. Katalogas, įžanginis straipsnis Vydo Dolinsko, Vilnius, 2004, 16 p., iliustruota.

„Parodos „Liečiu – matau“ katalogas“, sudarytoja Nideta Jarockienė, tekstai Aldonos Dapkutės, Rimos Rutkauskienės, Vilnius, 2004, 14 p., iliustruota.

Salve, Italia! XIX amžiaus Italijos fotografijos / Fotografie italiane dell'800 / 19th Century Photographs of Italy, sudarytoja Margarita Matulytė, Vilnius, 2004, 144 p., iliustruota, gretutinis tekstas italų, anglų kalbomis. Parodos katalogas.

Senasis Vilniaus universitetas: mokslo ir meno vertybės. Rankraščiai, žemėlapiai, knygos, Vilnius, 2004, 19 p. Parodos katalogas.

Šv. Augustino pasaulis. 1650 m. nuo gimimo, Parodos anotacijų ir etikečių tekstai, Vilnius, 2004, 24 p. Parodos katalogas.

Tapytojo Prano Domšaičio gyvenimo ir kūrybos erdvės, sudarytoja Kristina Jokubavičienė, Klaipėda, 2004, 96 p., iliustruota, santr. vokiečių kalba. Straipsnių rinkinys.

Trys Klaipėdos dailės dešimtmečiai, sudarytoja Kristina Jokubavičienė, Klaipėda, 2004, 40 p., iliustruota. Parodos katalogas.

Leonardo Tuleikio kūrybos paroda, įžanginis straipsnis Leonardo Tuleikio, Vilnius, 2004, 14 p., iliustruota. Parodos katalogas.

Nijolė Tumėnienė, *Vincas Grybas. Gyvenimo ir kūrybos drama*, Vilnius, 2004, 192 p., iliustruota, santr. anglų kalba.

Bukletai, nedidelės apimties katalogai, kiti informaciniai leidiniai

XVIII amžiaus mados pasaulis / World of the 18th-Century fashion. Tarptautinė paroda, sudarytoja Laima Bialopetravičienė, Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota, lygiagr. tekstas anglų kalba.

Epocha. Nikolaj Sokolov, Vladimir Sokolov, Anastasija Sokolova, Anna Sokolova, Valerij Černorickij (Rusija), Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota. Parodos katalogas.

Antanas Gudaitis. Tapyba 1904–1989, sudarytoja Lolita Jablonskienė, Vilnius, 2004, 13 iliustruotų lapų. Kalendorius.

„Kuriamą Antano Gudaičio dailės galerija“, sudarytoja Rūta Pileckaitė, Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota.

Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“, sudarytojas ir teksto autorius Vydas Dolinskas, Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota. Informacinis leidinys.

Salve, Italia! XIX amžiaus Italijos fotografijos / Fotografie italiane dell'800, sudarytoja Margarita Matulytė, Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota, gretutinis tekstas italų kalba. Informacinis leidinys.

XVI–XX a. pradžios Lietuvos dailė, atnaujintos parodos eksponatų sąrašas, Vilnius, 2004, 31 p.

Viktorui Vizgirdai – 100. Jubiliejinė dailininko kūrybos paroda, sudarytoja Birutė Pankūnaitė, Vilnius, 2004, lankstinys, iliustruota, gretutinis tekstas anglų kalba. Informacinis leidinys.

Muziejaus darbuotojams dalyvaujant parengti darbai, išleisti kitose leidyklose

Angelina Banytė, sudarytoja Angelina Banytė, tekstai Kristinos Jokubavičienės, Klaipėda, 2004, 86 p., iliustruota. Reprodukcijų albumas.

Algė Jankevičienė, Marija Kuodienė, *Lietuvos mūrinės kopyltėlės: architektūra ir skulptūra*, Vilnius, 2004, 236 p., iliustruota.

Sofija Tyzenhauzaitė, „*Reminiscencijos apie imperatorių Aleksandrą I ir apie imperatorių Napoleoną I*“, leidybos vadovė ir maketuotoja Danutė Mukienė, Vilnius, 2004, 176 p., iliustruota.

Vitas Valatka, *Žemaičių žemės tyrinėjimai. Knyga 1. Archeologija*, sudarė Laimutė Valatkienė, Danutė Mukienė, Algirdas Girininkas, redagavo, maketavo Danutė Mukienė, Vilnius, 2004, 416 p., iliustruota.

Monika Bičiūnienė, sudarytojas Rimas Bičiūnas, Monikos Bičiūnienės pasakojimus užrašė Alma Skruibyūtė, įvadinio straipsnio autorė Marija Kuodienė, Vilnius, 2004, 160 p., iliustruota.

Stanislovo Riaubos gyvenimas ir kūryba, straipsnių autorės Marija Kuodienė, Aldona Ulevičienė, Vilnius, 2004, 80 p., iliustruota.

Muziejaus darbuotojų straipsniai

Audronė Bliujienė, „Kai kurie gintariniai dirbiniai senuosiuose Lietuvos muziejų rinkiniuose“, *Kultūrologija*, t. 11, Vilnius, 2004, p. 204–218, iliustruota.

Audronė Bliujienė, „Lamata – mikroregionas, etnokultūrinė sritis ar niekieno žemė tarp mūsų ir skalvių“, *Kultūros paminklai*, 11, Vilnius, 2004, p. 61–78, iliustruota.

Audronė Bliujienė, Algirdas Matulevičius, „Gintaro prekybos keliai“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 687–688, iliustruota.

Audronė Bliujienė, Lijana Šatavičiūtė, „Gintaro dirbiniai“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 683–684, iliustruota.

Irena Dobrovolskaitė, „Galaunė Paulius“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 349–350, iliustruota.

Irena Dobrovolskaitė, „Galaunienė Kazimiera“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 350, iliustruota.

Irena Dobrovolskaitė, „Garla Lionginas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 430.

Irena Dobrovolskaitė, „Genevičius Juozas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 542.

Irena Dobrovolskaitė, „Gintalas Petras“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 681, iliustruota.

Lolita Jablonskienė, „Arunas Gudaitis Kaleidoskope to Art“, *Faster than History, Contemporary Perspectives on the Future of Art in the Baltic Countries, Finland and Russia*, cat., Helsinki, 2004, p. 114–117.

Lolita Jablonskienė, „Laikmetīgās mākslas informācijas centrs Viļņa / CAIC“, *Tēlniecības kvadriennāle „Rīga 2004 – Eiropas Telpa“ / Sculpture Quadrennial Riga 2004 „European Space“*, Rīga, 2004, p. 81, teksts latvių ir angļu kalbomis.

Lolita Jablonskienė, „Vygantas Paukštė. Linas Jablonskis. Eglė Ridikaitė, euRopEan UNION. Artists from Estonia and Lithuania“, booklet, The Haag, 2004, p. 9–10.

Lolita Jablonskienė, „Laura Stasiulytė, E. U. Positive. Kunst aus dem neuen Europa“, Kat., Berlin, 2004, p. 57.

Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio gyvenimo ir kūrinių kelias“, *Tapytojo Prano Domšaičio gyvenimo ir kūrybos erdvės*, sudarytoja Kristina Jokubavičienė, Klaipėda, 2004, p. 9–23, iliustruota, santr. vokiečių kalba, straipsnių rinkinys.

Kristina Jokubavičienė, „Tarp dviejų gaisrų. 1854–1945 Klaipėdos dailės istorijos fragmentai“, *Tapytojo Prano Domšaičio gyvenimo ir kūrybos erdvės*, Klaipėda, 2004, p. 72–86, santr. vokiečių kalba, straipsnių rinkinys.

III Lietuvos šrifto ir kaligrafijos paroda „Rašto menas“, parodos katalogas, įvadinis straipsnis Kristinos Jokubavičienės, Klaipėda, 2004, iliustruota.

Marija Kuodienė, „Joniškio apylinkių senosios liaudies skulptūros apžvalga“, *Senosios Žiemgalos istorinis ir etnokultūrinis paveldas*, Vilnius, 2004, p. 135–148.

Elona Lubytė, „Europos erdvė: naujausios žinios apie genius loci“, *Europos erdvė: naujausios žinios apie genius loci / European Space: Breaking News on the genius loci, Seminaras-diskusija / Seminar-discussion (2004-03-26, Vilnius)*, sudarė Elona Lubytė, Rūta Mikšionienė, Vilnius, 2004, p. 6–7, gretutinis tekstas angļu kalba.

Elona Lubytė, „Kodėl genius loci?“, *Europos erdvė: naujausios žinios apie genius loci / European Space: Breaking News on the genius loci, Seminaras-diskusija / Seminar-discussion (2004-03-26, Vilnius)*, sudarė Elona Lubytė, Rūta Mikšionienė, Vilnius, 2004, p. 8–12, iliustruota, gretutinis tekstas angļu kalba.

Elona Lubytė, „Kultūros vadybos studijų aktualijos: teorinių/praktinių įgūdžių ugdymo darma“, *Kultūros vadybos studijų strategijos ir plėtros prioritetai, Mokslinė konferencija*, Vilnius, 2004, p. 29–33, santr. angļu kalba.

Elona Lubytė, „Meno gyvenimas Lietuvoje: naujoji vadyba ar būtinoji gintis?“, *Meno aritmetika: kultūros vadyba Lietuvoje*, Vilnius, 2004.

Elona Lubytė, „Rygos skulptūros kvadriennalė“, *Dailė*, 2004, nr. 2, 38–39.

Elona Lubytė, „Kāpēc Genius Loci? / Why Genius Loci?“, *Tēlniecības kvadriennāle „Rīga 2004 – Eiropas Telpa“ / Sculpture Quadrennial Riga 2004 „European Space“*, Rīga, 2004, p. 81–83, teksts latvių ir angļu kalbomis.

Margarita Matulytė, „Egzotika Vilniaus senienų muziejaus rinkiniuose“, *Kultūrologija*, t. 11, p. 190–203, iliustruota.

Margarita Matulytė, „Wilnianin Johann Hiksa – fotograf starego kontynentu“, *Dagerotyp / Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie Historyków Fotografii*, 2004, p. 15–20.

Ilona Mažeikienė, tekstai, *Lietuvos knygos veikėjai. Biografijų žodynas, Skaitmeninis knygotyros biografikos leidinys*, Vilnius, 2004.

Jūratė Meilūnienė, „Faenzos majolika“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. V, Vilnius, 2004, p. 738, iliustruota.

Jūratė Meilūnienė, Ipolitas Nickus, „Fajansas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. V, Vilnius, 2004, p. 742, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Žemaičių žemės tyrinėtojas“, *Vitas Valatka. Žemaičių žemės tyrinėjimai. Knyga 1. Archeologija*, Vilnius, p. 7–16.

Danutė Mukienė, „Sofijos Tyzenhauzaitės knygos“, *Sofija Tyzenhauzaitė. Reminiscencijos*, Vilnius, 2004, p. 171–174.

Agnė Narušytė, „Fotografijos: bandant nufotografuoti vaizduotę“ / „Photographs: Attempting to Make Photos of Imagination“, *Tapyba, Objektai, Fotografijos / Painting, Objects, Photographs / Algis Griškevičius*, Vilnius, 2004, p. 116–117.

Agnė Narušytė, „Kas ir kaip išsprūsta iš po cenzūros letenos: pokario fotografijos byla“ / „What Can Escape the Clutch of Censorship, and in Which Way: The Case of Post-War Photography“, *Europos erdvė: naujausios žinios apie genius loci / European Space: Breaking News on the genius loci, Seminaras-diskusija / Seminar-discussion (2004-03-26, Vilnius)*, sudarė Elona Lubytė, Rūta Mikšionienė, Vilnius, 2004, p. 18–23, iliustruota, gretutinis tekstas anglų kalba.

Agnė Narušytė, „Nuo įvaizdžio iki vaizdo“, *Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien'04*, Vilnius, 2004, p. 9–12, iliustruota.

Rinaldo Vikšraičio kūrybos parodos galerijoje Martin-Gropius-Bau anotacija katalogui „Bitte lacheln, aufnahme! Fotokunst aus den zehn neuen EU-Ländern“ Neuer Berliner Kunstverein, Berlynas.

Rūta Pileckaitė, „Daiktas ir objektas Lietuvos keramikoje“, *Panevėžio tarptautiniai keramikos simpoziumai / Teorinių konferencijų pranešimų rinkinys: Panevėžio dailės galerija*, Panevėžys, 2003, p. 38–41.

Rūta Pileckaitė, „Amber Jewelry of Sigitas Virpilaitis: Postmodern Approach“, www.klimt02.net.

Daina Ragauskienė, Gediminas Niaura, Ričardas Makuška, „Spectroscopic Study of Ageing of an Acrylic Adhesive Used in Restoration of Museum Textile“, *Baltic Polymer Symposium 2004: Programme and Proceedings, Kaunas, 25–26 November, 2004*, p. 57.

Rima Rutkauskienė, „Fleury Vaclava“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, p. 148–149.

Rima Rutkauskienė, „Goreckis Tadas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, p. 814, iliustruota.

Rima Rutkauskienė, „Ernstas Mollenhaueris ir Nidos dailininkų kolonija“, *Tapytojo Prano Domšaičio gyvenimo ir kūrybos erdvės*, [straipsnių rinkinys], Klaipėda, 2004, p. 57–62, santr. anglų kalba.

Jūratė Senvaitienė, Aldona Beganskienė, Stasys Tautkus, Rolandas Kazlauskas, Aivaras Kareiva, „Spectroscopic Characterization of Different Historical Writing Inks“, *XXVII European Congress on Molecular Spectroscopy. Book of Abstracts*, Krakow, Poland, 5–10 September, 2004, p. 187.

Jūratė Senvaitienė, Aldona Beganskienė, S. Norbutaitė, Stasys Tautkus, Rolandas Kazlauskas, Aivaras Kareiva, „Detailed Characterization of Inks – Essential Step to the Successful Conservation of Paper“, *Chemistry and Technology of Inorganic Compounds. Abstracts*, Kaunas, 2004, p. 17.

Danutė Skromanienė, „Gerlikienė Petronėlė“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 598–599, iliustruota.

Danutė Skromanienė, „Glazūra“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 749.

Danutė Skromanienė, „Gobytė-Daunorienė Danutė“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004 p. 779–780, iliustruota.

Aldona Tamonytė, „Painting in Lithuania“, *New Frontiers: art from new EU member states*, Dublin, National Gallery of Ireland, 2004, p. 94–109, iliustruota.

Regina Urbonienė, „Gailius Pranas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, p. 329, iliustruota.

Regina Urbonienė, [Tekstai], *Lietuvos knygos veikėjai. Biografijų žodynas, Skaitmeninis knygotyros biografikos leidinys*, Vilnius, 2004.

Nijolė Žilinskienė, „Gervytė-Tvarijonavičienė Jadvyga“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 615.

Nijolė Žilinskienė, „Gibavičius Rimtautas Vincentas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 927, iliustruota.

Nijolė Žilinskienė, „Giedrimas Andrius“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 640, iliustruota.

Nijolė Žilinskienė, „Giedrimas Juozas“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 641.

Nijolė Žilinskienė, „Giedrimienė Salvinija“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 641, iliustruota.

Nijolė Žilinskienė, „Van Gogh Vincent“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 786, iliustruota.

Nijolė Žilinskienė, „De Goya Francisco Jose“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. VI, Vilnius, 2004, p. 787–788, iliustruota.

Straipsniai periodikoje

Dalia Bernotaitė-Beliauskienė, „Antano Tamošaičio drabužių rinkinys“, *Liaudies kultūra*, 2004, nr. 4. Apie Kanados lietuvių tautodailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių galeriją „Židiny“ Vilniuje ir į Lietuvą sugrįžusius rinkinius.

Laima Bialopetravičienė, „XX a. Lietuvos dailininkų retrospektyva Radvilų rūmuose“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 63–66, iliustruota.

Romualdas Budrys, „Dar kartą apie Mykolo Žilinsko dovaną Lietuvai“, *Literatūra ir menas*, 2004, rugšėjo 24, nr. 35, p. 19, iliustruota.

Romualdas Budrys, „Epochos simbolis“, *Literatūra ir menas*, nr. 13, p. 15, iliustruota. Apie Antano Žmuidzinavičiaus 1906 m. nutapytą lietuviškos spaudos draudimo epochos simboliu vadinamą paveikslą „Per kiaurą naktį“.

Romualdas Budrys, Vydas Dolinskas, „Italijos kunigaikščių rezidencijas aplankius“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 84–93, iliustruota.

Romualdas Budrys, Vydas Dolinskas, „Italijos kunigaikščių rezidencijos ir Lietuvos valdovų rūmų atkūrimas“, *Literatūra ir menas*, 2004, birželio 25, nr. 26, p. 22–23, 2004, liepos 2, nr. 27, p. 22–23, 2004, liepos 9, nr. 28, p. 22, iliustruota.

Romualdas Budrys, „Kuriama Antano Gudaičio dailės galerija“, *Literatūra ir menas*, 2004, liepos 30, nr. 31, p. 8, iliustruota.

Romualdas Budrys, „Lietuvai padovanoti trys prieškario dailės kūriniai“, *Literatūra ir menas*, 2004, spalio 29, nr. 40, p. 9, iliustruota.

Romualdas Budrys, Vydas Dolinskas, „Parodoje atskleisti sakralinės dailės klodai“, *Literatūra ir menas*, 2004, sausio 9, nr. 2, p. 9–10, iliustruota.

Romualdas Budrys, „Žodis skaitytojui“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 2, iliustruota.

Jan K. Ostrowski, „Vavelio karališkoji pilis: tautos didybės simbolis, monumentalus paminklų ansamblis, moderni institucija“, *Literatūra ir menas*, 2004, lapkričio 26, nr. 44, p. 9, 23, iliustruota; 2004, gruodžio 3, nr. 45, p. 9, 19, iliustruota, iš lenkų kalbos išvertė ir spaudai parengė Remigijus Černius ir Vydas Dolinskas.

Andrzej Rottermund, „Varšuvos karališkoji pilis“, *Literatūra ir menas*, 2004, gruodžio 10, nr. 46, p. 22–23, iliustruota; 2004, gruodžio 17, nr. 47, p. 9, iliustruota, išvertė ir spaudai parengė Remigijus Černius.

Vydas Dolinskas, „Carlo Dolci'o paveikslas „Šventasis Kazimieras“ Vilniuje“, *Literatūra ir menas*, 2004, lapkričio 12, nr. 42, p. 19, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Epochinės reikšmės atradimas: lietuvių bėgimas Žalgirio mūšyje – klaidinantis manevras“, *Spectrum. Vilniaus universiteto žurnalas*, 2004, rugsėjis, nr. 1, p. 27–29.

Vydas Dolinskas, „Europos valstybių valdovų rūmų pristatymo programa“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 8–11, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Gobelenai atkuriamiems Valdovų rūmams“, *Literatūra ir menas*, 2004, spalio 29, nr. 40, p. 9, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Italų diplomatas Michelis Bianchis ir jo žvilgsnis į XVII a. vidurio Lietuvos ir Lenkijos karą su Maskva“, *Literatūra ir menas*, 2004, balandžio 30, nr. 18, p. 9, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmų projektų salė“, *Literatūra ir menas*, 2004, vasario 13, nr. 7, p. 9–10, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Lietuvos valdovų rūmų radinių paroda“, *Literatūra ir menas*, 2004, liepos 3, p. 9, 15, iliustruota.

Vydas Dolinskas, „Nuo Mindaugo iki Vazų...“ (LDK valdovų rūmų radinių paroda), *Santara*, 2004, vasara, nr. 41, p. 22–27.

„Pirmasis Lietuvos bilietas į Europą – karūna“, *Respublika* (priedas „Gyvenimas plus“), 2004, balandžio 30, nr. 99, p. 28–30. Danutės Šepetytės parengtas interviu su V. Dolinsku.

„Rūmuose stovės ir kunigaikščių sostas“, *TV per savaitę*, 2004, sausio 29, nr. 5, p. 35. Snieguolės Dovidavičienės straipsnis pagal interviu su V. Dolinsku.

Vydas Dolinskas, „Susitikimu su Vavelio pilies vadovu tęsiama Europos valstybių valdovų rūmų pristatymo programa“, *Literatūra ir menas*, 2004, rugsėjo 3, nr. 32, p. 9, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Atostogų studija“ vaikus kviečia kurti animacinius filmus“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, birželio 19, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Australijos aborigenų menas“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, balandžio 14, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Prano Domšaičio paveikslai religine tema“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, kovo 11, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Prano Domšaičio peizažai“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, vasario 11, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Indonezijos menas“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, gegužės 19, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, Kristina Jokubavičienė, „Naujoji mokykla“ Paveikslų galerijoje. 1. Klaipėdos Paveikslų galerijos meno pažinimo centras“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, sausio 28, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Okeanijos menas“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, balandžio 28, p. 5, iliustruota.

Vida Gedvilaitė, „Šiuolaikinė lietuvių taikomoji dailė“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, birželio 2, p. 5, iliustruota.

Andersas Håmas, Hanno Soansas, „Taline – lietuvių meno paroda „Savo sultyse“, iš anglų kalbos vertė ir spaudai parengė Lolita Jablonskienė, *Literatūra ir menas*, 2004, birželio 18, nr. 25, p. 9, 23, iliustruota.

„Užmirštas Vilnius pagal Algimantą Kunčių“, *Respublika*, 2004, kovo 1. Lolitos Jablonskienės pokalbis su fotomenininku Algimantu Kunčiumi apie jo parodą „Fotografuota Vilniuje. 1963–1970“ Lietuvos nacionaliniame muziejuje.

- Kristina Jokubavičienė, „Alsuoja Himalajų dvasia“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, gegužės 26, p. 7, iliustruota. Apie Nikolajaus ir Sviatoslavo Rerichų tapybos parodą.
- Kristina Jokubavičienė, „Atsiveria intelektualė ekspresija“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, gegužės 26, p. 7, iliustruota. Apie III Lietuvos šrifto ir kaligrafijos parodą.
- Kristina Jokubavičienė, „Daiktų skaidrumas“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, rugsėjo 1, p. 8, iliustruota. Apie Angelinos Banytės parodą.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio kūrybos tyrinėjimai tęsiasi“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, sausio 28, p. 7, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio natiurmortai“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, vasario 25, p. 5, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio paroda Vokietijoje“, *Literatūra ir menas*, 2004, gegužės 28, nr. 22, p. 19, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio paveiksliai eksponuojami Diuseldorfe“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, kovo 31, p. 9, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio paveiksliai rodomi Vokietijoje“, *Draugas* (Čikaga), 2004, kovo 24.
- Kristina Jokubavičienė, „Prano Domšaičio portretai“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, kovo 24, p. 5, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Gera dovana geram draugui“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, birželio 30, p. 6, iliustruota. Apie Klaipėdos dailininkų taikomosios dailės parodą.
- Kristina Jokubavičienė, „Iki naujų susitikimų“, baigiamasis serijos „Naujoji mokykla“ Paveikslų galerijoje straipsnis, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, birželio 9, p. 5, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Naujoji mokykla“ Paveikslų galerijoje“, *Klaipėda* (priedas „Naujoji mokykla“), 2004, sausio 14, p. 5, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Tapytojo Prano Domšaičio geografija“, *Literatūra ir menas*, 2004, sausio 3, nr. 1, p. 16, 19, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Tarp dviejų gaisrų. Klaipėdos dailė 1854–1945“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, sausio 28, p. 8, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Trys Klaipėdos dailės dešimtmečiai“, *Klaipėda* (priedas „Duryš“), 2004, spalio 27, p. 8, iliustruota.
- Kristina Jokubavičienė, „Vokiečių dailininkas svečiuojasi gimtojoje Klaipėdoje“, *Klaipėda*, 2004, birželis, p. 3–4, iliustruota.
- Dalia Jonynaitė, „Šešių Vilniaus universiteto steigimo ir plėtojimo dokumentų tyrimai ir restauravimas“, *Literatūra ir menas*, 2004, lapkričio 5, nr. 41, p. 19, iliustruota.
- Giedrė Kazonienė, „Du dešimtmečiai pirklių užmiesčio rezidencijoje“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 99–100, iliustruota.
- Giedrė Kazonienė, „Laikrodžių muziejui – dvidešimt metų“, *Klaipėda*, 2004, rugsėjo 17, p. 3, iliustruota.
- Marija Kuodienė, „Dviejų žmonių kūryba“, *Tėviškės žiburiai*, 2004, gegužės 11, p. 1–2. L. Šatavičiūtės-Natalevičienės monografijos apie dailininko Antano Tamošaičio gyvenimą ir kūrybą recenzija.
- Marija Kuodienė, „Stanislovas Riauba – Žemaitijos skulptorius“, *Liaudies kultūra*, 2004, nr. 5, p. 68–74.
- Marija Kuodienė, „Šv. Jono Nepomuko atvaizdai lietuvių liaudies skulptūroje“, *Tautodailės metraštis*, 2004, nr. 10, p. 6–18.
- Povilas Kuodis, „Atgimusios Skarulių bažnyčios skulptūros“, *Literatūra ir menas*, 2004, spalio 15, nr. 38, p. 9, iliustruota.
- Elona Lubytė, „Kodėl Genius Loci?“, *Literatūra ir menas*, 2004, birželio 25, nr. 26, p. 8.
- Indrė Macijauskienė, „Lygiadienis simbolizuoja pavasario pradžią“, *Klaipėda*, 2004, kovo 20, p. 2.

Margarita Matulytė, „Nežinomose fotografijose – pažįstama Italija“, *Literatūra ir menas*, 2004, balandžio 23, nr. 17, p. 9–10, iliustruota.

„Klaipėdoje atidaroma Nikolajaus ir Sviatoslavo Rerichų tapybos paroda“, *Literatūra ir menas*, 2004, gegužės 7, nr. 19, p. 9, iliustruota. Pagal Ksenijos Rudytės publikacijas parengė Skaistis Mikulionis Skaistis Mikulionis, „Nikolajaus ir Sviatoslavo Rerichų tapyba Klaipėdos paveikslų galerijoje“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 55–57, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Albinas Mingėla), „Biržuvėnų dvaras – vertingas medinio stambaus dvaro architektūros paminklas“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 36–37, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Konstantinas Prušinskas), „Broliai Narutavičiai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 18–19, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Danguolė Želvytė), „Antano Gudaičio ir Liudo Trukio pasaulis“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 2, 26, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Iš dvarų kultūros lobyno arba pirmoji Sofijos Tyzenhauzaitės knyga lietuvių kalba“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 76–79, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Mindaugas Tytuva), „Janapolė“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 37, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Gintautas Čižiūnas), „Jie slėpė ir gynė žemaičius“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 20–24, 33, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Jurga Palangytė), „Kunigaikščių Oginskių portretai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 38, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Jurga Žemaitytė), „Luokė“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 34, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Danguolė Želvytė), „Pavandenė: gyvenvietė dievkalnių kaimynystėje“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 38–39, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Pirmoji moteris rašytoja istorinėje Lietuvoje. Sofija Tyzenhauzaitė ir jos knygos“, *Literatūra ir menas*, 2004, rugsėjo 10, nr. 33, p. 4, iliustruota. Apie dailininkės parodą „Būsenos“ Vilniaus medicinos bibliotekoje.

Danutė Mukienė, „Senųjų Žemaitijos parkų suplanavimas“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 2, p. 4–5, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Gintautas Čižiūnas), „Telšiai. Svarbiausios datos ir įvykiai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 5–9, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Jurga Palangytė), „Tylos ir muzikos galia“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 3, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Danutė Ramonaitė), „Tryškiai: istorija ir dabartis“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 40–41, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Danguolė Želvytė), „Tverai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 40, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Vadovų po Vilnių ir jo apylinkes autorius. Juozui Maceikai – 100“, *Literatūra ir menas*, 2004, gruodžio 24, nr. 48, p. 19, 23, portretas.

Danutė Mukienė (str. – Konstantinas Prušinskas), „Vakarų Lietuvos dvarų kultūros asociacija“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 2, p. 10, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Stasys Perminas), Varnių miesto istorijos fragmentai, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 42, 43, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Konstantinas Prušinskas), „Viešvėnai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 35, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Donatas Tytuva), „Vyskupo Motiejaus Valančiaus paminklas Varniuose“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 44, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Žemaičių muziejus „Alka“, Žemaitijos kaimo buities muziejus, Jono Andriusevičiaus muziejus Saulėnuose, Vieکشnalių etnografinis muziejus, Biržuvėnų etnografinis muziejus, Že-

maitijos vyskupystės muziejus, Telšių rajono mokyklų muziejai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 3, p. 46–51, iliustruota.

Danutė Mukienė (str. – Danguolė Želvytė), Laimutis Januškevičius, „Žemaitijos parkų būdingiausi bruožai“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 2, p. 2–3, iliustruota.

Danutė Mukienė, „Žinoma ir nepažinta Sofija Tyzenhauzaitė“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 1, p. 42–45, iliustruota.

Danutė Mukienė, Laimutis Januškevičius, „Žymiausių vakarų Lietuvos parkų kelias (Akmenės, Jurbarko, Kelmės, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Plungės, Raseinių, Skuodo, Šiaulių, Joniškio, Šilalės, Šilutės, Tauragės, Telšių rajonų, Klaipėdos, Palangos, Šiaulių miestų parkai)“, *Žemaičių žemė*, 2004, nr. 2, p. 13–64, iliustruota.

Julija Mušinskienė, „Antano Gudaičio „Išsilaisvinimas“, *Laikas*, 2004, nr. 28, p. 22, iliustruota.

Julija Mušinskienė, „Ir kelrodė žvaigždė, ir uždraustas vaisius“, *Laikas*, 2004, nr. 4, p. 22, iliustruota. Apie Viktoro Vizgirdos parodą.

Julija Mušinskienė, „Truputis saulės ir šviesos iš Japonijos“, *Laikas*, 2004, nr. 11, p. 22, iliustruota. Apie Rafaelio Cidoncho parodą.

Agnė Narušytė, „Akmuo ir vanduo“, Edmundo Kolevaičio fotografijų paroda, *7 meno dienos*, 2004, vasario 27, nr. 8, p. 7, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Apie kritikos ribas“, *Kinas*, 2004, nr. 3, p. 80.

Agnė Narušytė, „Atsitiktinimai pasaulio gatvėse“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, birželio 4, nr. 22, p. 10, iliustruota. Apie britų fotografo Richardo Bramo parodą Vilniaus fotografijos galerijoje.

Agnė Narušytė, „Daiktuose tirpstantis laikas“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, balandžio 16, nr. 15, p. 10, iliustruota. Apie Artūro Valiaugos parodą „Prospekto galerijoje“.

Agnė Narušytė, „Farenheitas 10/10“, *Kinas*, 2004, nr. 3, p. 38–39, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Gali bandyti bėgti“, *7 meno dienos*, 2004, liepos 2, nr. 26, p. 6, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Geismo spalvos Vladimiro Birguso fotografijose“, *Verslo žinios*, (priedas „Savaitgalis“), 2004, rugsėjo 24, nr. 38, p. 11, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Iš bronzos gyvenimo“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, spalio 1, nr. 39, p. 10, iliustruota. Apie Karlo Hartungo (1908–1967) parodą Vilniaus paveikslų galerijoje),

Ronald James, „Gyvenimas dėžėje“, *7 meno dienos*, 2004, birželio 18, nr. 24, p. 10, iliustruota, parengė Agnė Narušytė. Apie dailininko Andy Warholo kūrybą.

Agnė Narušytė, „Ką daryti, kad neištirtų druska?“, *Kultūros barai*, 2004, nr. 4, p. 32–35, iliustruota. Apie estų, latvių, lietuvių šiuolaikinio meno parodą „Gyvenimo druska“ „Vartų“ galerijoje.

Agnė Narušytė, „Kaip prasmegti žemėje“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, liepos 9, nr. 27, p. 10, iliustruota. Apie Jaano Toomiko parodą Šiuolaikinio meno centre.

Agnė Narušytė, „Kartos pėdsakas“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, gruodžio 10, nr. 49, p. 10, iliustruota. Apie jaunųjų fotografų parodą „Prospekto“ galerijoje, parodą „Miestas“ Vilniaus fotografijos galerijoje ir parodą „Kartos“ Alytaus kraštotyros muziejuje.

Agnė Narušytė, „Kas lieka Hitchcockui?“, *Šiaurės Atėnai*, 2004, kovo 6, nr. 9, p. 6, iliustruota. Apie britų filmus ir video Šiuolaikinio meno centre.

Agnė Narušytė, „Klijuokime etiketes! Nes kaip kitaip atskirsi alų nuo, pavyzdžiui, šlapimo“, *7 meno dienos*, 2004, birželio 25, nr. 25, p. 6, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Ko laukia XIX a. Italija? Fotografijos paroda „Salve, Italia!“ Vilniaus paveikslų galerijoje“, *7 meno dienos*, 2004, gegužės 14, nr. 19, p. 8, iliustruota.

Agnė Narušytė, „Algimanto Kunčiaus madeleines“, *Šiaurės Atėnai*, 2004, balandžio 3, nr. 13, p. 6, iliustruota.

- David Thomson, „Leisk tau papasakoti istoriją... Kaip Daphnė du Maurier paveikė Alfredą Hitchcočą“, *7 meno dienos*, 2004, birželio 11, nr. 23, p. 7, iliustruota, parengė Agnė Narušytė.
- Agnė Narušytė, „Londono nerimas (iš serijos). Po Londono galerijas pasižvalgius“, *7 meno dienos*, 2004, rugsėjo 3, nr. 31, p. 10, iliustruota.
- Agnė Narušytė, „Meistras, sustabdęs sprunkantį pasaulį“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, vasario 13, nr. 6, p. 11, iliustruota. Apie Jacques-Henri Lartigue'o parodą „Prospekto“ galerijoje.
- Agnė Narušytė, „Netradicinis pokalbis su Berlynu“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, lapkričio 5, nr. 44, p. 10, iliustruota. Apie Remigijaus Treigio parodą galerijoje „Akademija“.
- Linda Nochlin, „Nauji seno šuns triukai: tapybos sugrįžimas“, *7 meno dienos*, 2004, vasario 13, nr. 6, p. 7, iliustruota, pagal užsienio spaudą parengė Agnė Narušytė.
- Agnė Narušytė, „Nuo portreto nepabėgsi“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, sausio 23, nr. 3, p. 10, iliustruota. Apie Algimanto Aleksandravičiaus parodą „Prospekto“ galerijoje.
- „Paskutinė repo juosta“, *7 meno dienos*, 2004, balandžio 2, nr. 13, p. 7, iliustruota, pagal užsienio spaudą parengė Agnė Narušytė.
- Agnė Narušytė, „Lennartas Olsonas – tilto estetikos ekspertas“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, kovo 26, nr. 12, p. 10, iliustruota. Apie Lennarto Olsono, garsaus švedų fotografo darbų parodas Vilniaus fotografijos ir „Prospekto“ galerijose.
- Agnė Narušytė, „Pietūs iš trijų patiekalų“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, liepos 9, nr. 27, p. 10. Apie Sauliaus Paukščio fotografijų parodą „Prospekto“ galerijoje.
- Agnė Narušytė, „Praeities fotografija“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, rugsėjo 17, nr. 37, p. 11. Apie prancūzų fotografo Marco Paygnard'o parodą Prancūzų kultūros centre ir Vilniaus fotografijos galerijoje.
- Agnė Narušytė, „Savaitgalis Londone. Kas Anglijoje žiūri televizorių?“, *7 meno dienos*, 2004, gegužės 21, nr. 20, p. 6, iliustruota.
- Agnė Narušytė, „Svarbūs ir nesvarbūs pastebėjimai“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, sausio 30, nr. 4, p. 10. Apie Ars Baltica fotografijos trienalę „Kas yra svarbu?“ Šiuolaikinio meno centre.
- Agnė Narušytė, „Šiurkšti Vlado Eidukevičiaus šviesa“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, gegužės 21, nr. 20, p. 11.
- Agnė Narušytė, „ŠMC emisija“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, balandžio 2, nr. 13, p. 10. Apie Dainiaus Liškevičiaus ir Gintaro Makarevičiaus personalines parodas Šiuolaikinio meno centre.
- Agnė Narušytė, „Tarp meno ir gražaus paveikslo“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, balandžio 23, nr. 16, p. 10.
- Agnė Narušytė, „Tautos mentaliteto siūlės“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, liepos 2, nr. 26, p. 15. Apie Evaldo Janso ir Nomedos bei Gedimino Urbonų parodas Šiuolaikinio meno centre.
- „Tekančio laiko atspaudai“, *7 meno dienos*, 2004, kovo 5, nr. 9, p. 1, 5, iliustruota. Agnės Narušytės pokalbis su Algimantu Kunčiumi apie jo parodą „Fotografuota Vilniuje. 1963–1970“ Lietuvos nacionaliniame muziejuje.
- Agnė Narušytė, „Tiršti įspūdžiai: Vidmanto Ilčiuko diena“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, birželio 18, nr. 24, p. 10.
- Agnė Narušytė, „Transcenduoti su A. A.“, *7 meno dienos*, 2004, gegužės 7, nr. 18, p. 4, iliustruota. Apie Alfonso Andriuškevičiaus knygą „Rašymas dūmais“, Vilnius, Apostrofa, 2004, 160 p.
- Agnė Narušytė, „Trumpasis jungimas: Vizgirda“, *Šiaurės Atėnai*, 2004, liepos 3, nr. 25, p. 6.
- Agnė Narušytė, „Vaiduoklių viešbutis, arba Fotografijos praeities beiėškant“, *7 meno dienos*, 2004, gruodžio 24, nr. 47, p. 9, iliustruota.
- Agnė Narušytė, „Vilties susigrąžinimo eksperimentas ŠMC“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, liepos 15, p. 11. Apie Bridget Riley (g. 1931) parodą.

- Agnė Narušytė, „Žaidimas ant lyno“, *Šiaurės Atėnai*, 2004, lapkričio 6, nr. 41, p. 6. Apie Antano Gu-daičio parodą.
- Agnė Narušytė, „A Bit of Rough“, *Lithuania in the World*, 2004, Vol. 12, No. 1, p. 44–51, iliustruota. Apie Algį Griškevičių.
- Agnė Narušytė, „Roll Over Raila“, *Verslo žinios* (priedas „Savaitgalis“), 2004, balandžio 30, nr. 17, p. 11. Apie Artrūro Railos parodą Šiuolaikinio meno centre.
- Nijolė Nevčesauskienė, „Rafaelio Chvoleso parodoje – Vilniaus vaizdai ir paryžietiškos abstrakcijos“, *Literatūra ir menas*, 2004, rugsėjo 3, nr. 32, p. 9, iliustruota.
- Audronė Petroševičiūtė, „Saliamono turtai – palikimas XXI amžiaus valdovų rūmams“, *Lietuvos mu-ziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 82–83, iliustruota.
- Rūta Pileckaitė, „Austrijoje atidaroma gintaro ir liaudies meno paroda „Lietuva – gintaro žemė“, *Literatūra ir menas*, 2004, gegužės 21, nr. 21, p. 19, iliustruota.
- Eglė Pinkutė, Gražina Gurnevičiūtė, „Elegija dvarų kultūrai Tiškevičių rūmuose“, *Lietuvos muziejai*, 2004, nr. 2–3, p. 49–51, iliustruota.
- Daina Ragauskienė, G. Niaura, R. Makuška „Spectroscopic Study of Ageing of an Acrylic Adhesive Used in Restoration of Museum Textile“, *Cheminė technologija* (2005), nr. 1 (35), p. 87–93.
- Jūratė Senvaitienė, „Šiluvos madona. Tyrimai ir restauravimas“, *Literatūra ir menas*, 2004, kovo 19, nr. 12, p. 18, iliustruota.
- „Paroda „Šv. Augustino pasaulis“ Vilniuje“, spaudai paruošta pagal Mantės Lenkaitytės ir Dalios Tarandaitės informaciją, *Literatūra ir menas*, 2004, spalio 22, nr. 39, p. 19, iliustruota.
- Dalia Tarandaitė, „Senasis Vilniaus universitetas ir dailė“, *Literatūra ir menas*, 2004, spalio 8, nr. 37, p. 9, iliustruota.
- Dalia Tarandaitė, „Vita Sancti Casimiri: sakralinio meno paroda „Šv. Kazimiero gyvenimas“, *7 meno dienos*, 2004, balandžio 9, nr. 14, p. 1, 8, iliustruota.
- Algimantas Vainekis, „Žinoma nežinoma Tytuvėnų Madona“, *Literatūra ir menas*, 2004, rugsėjo 17, nr. 32, p. 9, iliustruota.
- Nijolė Žilinskienė, „Su vilties šviesa: Zitos Elžbietos Alinskaitės-Mickonienės kūrybos paroda“, *7 me-no dienos*, 2004, gruodžio 10, nr. 45, p. 8, iliustruota.

2004 metai

Vyriausybės patvirtintų strateginių kultūros projektų koncepcijų įgyvendinimas

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų interjerų atkūrimas ir pritaikymas reprezentacinėms, muziejinėms ir edukacinėms reikmėms

Vykdydamas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2002 m. spalio 2 d. įsakymą Nr. 357 „Dėl Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atkūrimo ir paskirties koncepcijos įgyvendinimo“, Lietuvos dailės muziejus rengė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų (toliau – LDK VR) interjerų atkūrimo ir pritaikymo reprezentacinėms, muziejinėms ir edukacinėms reikmėms programą. Šia veiklos sritimi muziejuje užsiėmė naujai įkurtas LDK VR interjerų ir ekspozicijų skyrius, kuris, bendradarbiaudamas su Pilių tyrimo centru „Lietuvos pilys“, UAB Projektavimo ir restauravimo institutas, Lietuvos dailės muziejaus (LDM) padaliniais, atliko šiuos darbus (koordinatoriai R. Budrys, dr. V. Dolinskas):

- Koordinuota darbinių susitikimų ir diskusijų su Projektavimo ir restauravimo instituto architektais ir Pilių tyrimo centru „Lietuvos pilys“ tyrinėtojais programa.
- Surengta 13 darbinių posėdžių su architektais ir tyrėjais, kuriuose svarstyti einamieji ir strateginiai LDK VR atkūrimo ir konkrečių problemų sprendimo klausimai.
- Buvo tęsiama tiriamųjų ekspedicijų programa:
  - o Gegužės 2–16 d. surengta LDK VR tyrėjų, projektuotojų ir muziejininkų antroji tiriamoji ekspedicija Italijoje.
  - o Rugsėjo 17–19 d. aplankyta Lenkijos Respublika (Varšuva, Polockas, Krokuva, Niepolomicai, Baranovas, Sandomierskis, Liublinas), kur domėtasi muziejinių institucijų funkcionavimo, lankytojų aptarnavimo sistema, užmegzti kontaktai su šių institucijų darbuotojais, parengtas naujas tiriamosios ekspedicijos maršrutas.
  - o Spalio 6–13 d. surengta LDK VR tyrėjų, projektuotojų ir muziejininkų trečioji tiriamoji ekspedicija Pietų Lenkijoje ir Vakarų Ukrainoje.
- Buvo tęsiama dalykinių susitikimų ir mokslinių diskusijų su Europos valdovų ir didikų rūmuose įsikūrusių kultūrinių institucijų vadovais, tyrinėtojais ir ekspertais programa. Suorganizuoti 4 į programą įtraukti renginiai: 3 susitikimai su svarbiausių Lenkijos istorinių rezidencijų – Krokuvos Vavelio, Varšuvos karališkosios ir Marienburgo pilių – vadovais: prof. J. K. Ostrowskiu, prof. A. Rotermundu, mgr. M. Mierzwiński (ši programos dalis vykdyta kartu su Lenkų institutu), taip pat įvyko susitikimas su Danijos Rosenborgo pilies vadovu N. K. Liebgottu. Renginy

suorganizuotas kartu su Danijos kultūros institutu. Šių susitikimų metu surengtos svečių diskusijos su Lietuvos specialistais Vilniaus paveikslų galerijos Valdovų rūmų projektų saleje bei paskaitos visuomenei Taikomosios dailės muziejuje.

- Parengtos 3 paraiškos (2 Kultūros ir sporto rėmimo fondui (viena paraiška 2004 m. programos vykdymui, kita – 2005 m. pirmojo pusmečio programos vykdymui) ir 1 Šiaurės šalių ministrų tarybai) dėl Europos valstybių valdovų rūmų pristatymo programos finansavimo.
- Toliau vyko eksponatų LDK VR interjerams ir ekspozicijoms paieškos. Rinkta ir kaupta rašytinė, vizualinė informacija, studijuota literatūra ir pirminiai šaltiniai, reikalingi LDK VR ir jų interjerų atkūrimui, informacija apie ekspozicijoms meninio lygio ir chronologijos požiūriu tinkamus eksponatus Lietuvoje (Pilių tyrimo centre, Lietuvos muziejuose, bibliotekose, archyvuose) ir užsienyje (tiriamųjų ekspedicijų metu, internete, antikvariatuose, leidiniuose ir kt.).
- Apibendrinant LDK VR tyrinėjimų metu rastų radinių medžiaga, sukurtas LDK VR interjerų radinių sukaupimo vienoje vietoje bei grupavimo planas, kurį buvo planuojama realizuoti LDM Radvilų rūmuose 2005 m. vasarį.
- Pradėti kaupti nauji eksponatai LDK VR (koordinuotas dviejų gobelenų iš Lietuvos kolekcininkų pirkimas, parengtas pasiūlymas LDK VR paramos fondui dėl monetų ir medalių kolekcijos įsigijimo, kuriamai LDK VR ekspozicijai gauta dovana (kontušinė juosta ir signetinis žiedas) iš tėvo Stanislovo (kun. Mykolo Dobrovolskio).

Lietuvos nacionalinės dailės galerijos koncepcijos įgyvendinimas, galerijos rekonstravimas ir išplėtimas

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1430 „Dėl Lietuvos nacionalinės dailės galerijos koncepcijos patvirtinimo“ patvirtintą šios koncepcijos įgyvendinimo programą bei 2002 m. patvirtintą galerijos rekonstravimo ir išplėtimo programą, buvo atliekami šie darbai:

- Vadovaujantis koncepcijoje numatytais veiklos gairėmis dėl Lietuvos nacionalinės dailės galerijos rinkinių plėtimo bei naujų eksponatų paieškos, buvo įsigyta XX a. paskutiniame dešimtmetyje sukurtų meno kūrinių (koordinatorės L. Meškelevičienė, dr. L. Jablonskienė).
- Parengta paraiška Japonijos vyriausybei dėl finansinės paramos perkant Lietuvos nacionalinės dailės galerijos konferencijų salei garso ir vaizdo aparatūrą. Spalio 26–28 d. projektas pristatytas ekspertams, atvykusiems iš Japonijos (koordinatorė dr. L. Jablonskienė).
- Buvo tęsiama konferencijų ir seminarų modernaus ir šiuolaikinio meno muziejų veiklos temomis programa – gegužės 14–15 d. kartu su Goethe's institutu Lietuvos dailės muziejuje suorganizuota konferencija „Modernaus ir šiuolaikinio meno muziejai: funkcijos, pareigos, konfliktai“ (koordinatorė dr. L. Jablonskienė).
- Vyko Lietuvos nacionalinės dailės galerijos fotografijos ekspozicijos mokslinės bazės, jos koncepcijos ir monografinės studijos „Lietuvos fotografijos istorija: faktai ir interpretacijos“ rengimas. Vykdyti projekto pirmojo etapo darbai: medžiagos rinkimas ir sisteminimas, šaltinių paieška ir analizė. Tyrinėti Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės, Vytauto Didžiojo karo, Šiaulių „Aušros“, Panevėžio kraštotyros muziejų rinkiniai, privačios kolekcijos, fotografų archyvai (vykdė M. Matulytė, A. Narušytė), parengta paraiška Kultūros ir sporto rėmimo fondui dėl projekto finansavimo įgyvendinant jo pirmąjį ir antrąjį etapus.

Etninės kultūros plėtros valstybinės programos įgyvendinimas

- Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 19 d. nutarimą Nr. 793 „Dėl etninės kultūros plėtros valstybinės programos patvirtinimo“, buvo parengta Liaudies meno tyrimo centro koncepcija, patvirtinta muziejaus direktoriaus 2004 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. V.1–32, ir pateikta LR kultūros ministerijai (koordinadorius P. Marcinkevičius).

Ekspozicijos, parodos, renginiai

Nuolatinės ekspozicijos ir ilgalaikės parodos LDM padaliniuose

Vilniaus paveikslų galerijoje

- Nuolatinė ekspozicija „Lietuvos dailė XVI–XX a. pr.“ Veikė iki 2004 m. balandžio 19 d., demontuota, ruošiantis parodoms „XVIII a. mados pasaulis“ ir „Senasis Vilniaus universitetas. Mokslo ir meno vertybės“. Atnaujinta ir papildyta naujais eksponatais 2005 m. sausio 4 d.
- Poeto Jurgio Baltrušaičio memorialinių baldų ekspozicija. Veikė visus metus.

Radvilų rūmuose

- Nuolatinė ekspozicija „Kunigaikščių Radvilų grafinių portretų galerija (XVI–XVIII a.)“. Veikė visus metus.

Prano Domšaičio galerijoje

- Nuolatinė Prano Domšaičio kūrinių ekspozicija. Veikė visus metus.
- Šiuolaikinės lietuvių taikomosios dailės paroda. Veikė iki spalio 15 d.
- Australijos ir Okeanijos tautų meno paroda iš dr. G. Kazokienės dovanotos kolekcijos. Veikė visus metus.

Laikrodžių muziejuje

- Nuolatinė ekspozicija „Laikrodžių konstrukcijų istorija nuo seniausių laikų iki nūdienos ir laikrodžių formų raida nuo renesanso iki modernio“. Veikė visus metus.
- Saulės laikrodžių parkas muziejaus kiemelyje. Veikė visus metus. Muziejaus kiemelyje užbaigtas P. Mazūro skulptūros „Horizontalus saulės laikrodis“ restauravimas, skulptūra parengta eksponavimui.

Palangos gintaro muziejuje

- Nuolatinė ekspozicija „Natūralus ir istorinis gintaras“ (gintaro susidarymas, jo paplitimas pasaulyje, gintaro morfologija, iš gintaro pagaminti dirbiniai ir meno kūriniai). Veikė visus metus. 2004 m. pertvarkytos, naujais eksponatais papildytos profesionalių dailininkų ir tautodailininkų kūrinių ekspozicijos salės.

Naujos ekspozicijos ir parodos

Vilniaus paveikslų galerijoje

- 2003 m. Lietuvos dailės muziejaus įsigytų kūrinių paroda, skirta muziejaus 70-mečio jubiliejui. Veikė kovo 15 d. – balandžio 11 d. Koordinatorės L. Meškelevičienė, dr. L. Jablonskienė.
- Pirmoji fotografijos parodų triptiko „Sveika, Europa!“ paroda „Salve, Italia! XIX a. Italijos fotografijos“, skirta Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pradžiai. Veikė balandžio 30 d. – rugpjūčio 8 d. Surengta bendradarbiaujant su Italijos ambasada, Italų kultūros institutu. Kuratorė M. Matulytė.
- Paroda „Senasis Vilniaus universitetas. Mokslo ir meno vertybės“. Veikė rugsėjo 16 d. – lapkričio 29 d. Surengta kartu su Vilniaus universiteto biblioteka. Ekspozicijos autorius R. Budrys, kuratorės A. Braziūnienė, N. Šulgienė, L. Bialopetravičienė, D. Tarandaitė, R. Adomaitienė ir kt.
- Algimanto Miškinio rinkinio paroda „Lietuvos dailės kolekcija“. Veikė 2004 m. spalio 20 d. – 2005 m. sausio 27 d. Kuratorė dr. L. Jablonskienė.

Taikomosios dailės muziejuje

- Sakralinės dailės ekspozicija, sudaryta iš šių skyrių: „Sakralinis lietuvių liaudies menas (XVII–XX a. pr.)“, „Profesionalioji sakralinė dailė (XV–XIX a.)“, „Sentikių, stačiatikių ir unitų ikonos bei metalo dirbiniai (XVII–XX a. pr.)“. Parengta pertvarkant ir atnaujinant parodą „Krikščionybė Lietuvos mene“. Veikė nuo kovo 4 d., pratęsta 2005 m. Ekspozicijos autorius R. Budrys, rengė D. Tarandaitė, M. Kuodienė ir kt.

- Paroda „Vita Sancti Casimiri“ („Šv. Kazimiero gyvenimas“). Veikė kovo 4 d. – spalio 10 d. Paroda surengta kartu su Lietuvos mokslų akademijos biblioteka. Ekspozicijos autorius R. Budrys, koordinatorius dr. V. Dolinskas, kuratorės iš MA bibliotekos D. Narbutienė, dr. R. Cicėnienė, iš LDM – D. Tarandaitė, R. Adomaitienė ir kt.
- Lietuvos tūkstantmečio programos ilgalaikė paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“. Veikė nuo liepos 6 d. Naujais eksponatais papildomą parodą planuota eksponuoti iki 2007 m. Surengta kartu su Pilių tyrimo centru „Lietuvos pilys“, Valdovų rūmų paramos fondu, Paminklų restauravimo ir projektavimo institutu. Ekspozicijos autorius R. Budrys, koordinatorius dr. V. Dolinskas.
- Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų projektų ekspozicija. Iki gruodžio 20 d. veikė Vilniaus paveikslų galerijoje, gruodžio 22 d. išplėsta ir atnaujinta ekspozicija atidaryta Taikomosios dailės muziejuje. Kuratorius dr. V. Dolinskas.
- Paroda „Lietuvos sakralinė tekstilė“. Veikė nuo gruodžio 22 d. Ekspozicijos autorius R. Budrys, kuratorė E. Pinkutė.

Radvilų rūmuose

- Paroda „Viktorui Vizgirdai – 100“, skirta dailininko jubiliejui. Veikė sausio 20 d. – kovo 15 d. Kuratorė R. Rutkauskienė, koordinatorė B. Kiškienė.
- Leonardo Tuleikio kūrybos paroda, skirta dailininko 65-erių metų jubiliejui. Veikė kovo 25 d. – gegužės 31 d. Kuratorė D. Mukienė.
- Antano Gudaičio gimimo šimtmečiui skirta paroda „Išsilaisvinimas“. Veikė liepos 5 d. – gruodžio 5 d. Kuratorės dr. L. Jablonskienė, dr. J. Mulevičiūtė.
- Paroda „Liečiu – matau“. Veikė spalio 19 d. – lapkričio 7 d. Kuratorė N. Jarockienė.

Prano Domšaičio galerijoje

- XIII Vilniaus ekslibrisų bienalė. Veikė kovo 13 d. – balandžio 14 d.
- Josifo Bunkos (Plungė) medinių skulptūrų paroda. Veikė rugsėjo 11–25 d.
- Ilgalaikė paroda „Trys Klaipėdos dailės dešimtmečiai“ (iš dailininkų ir kolekcininkų rinkinių). Veikė nuo spalio 26 d., planuojama pratęsti iki 2008 m. Kuratorė K. Jokubavičienė.

Laikrodžių muziejuje

- Paroda „Laikrodžių muziejaus pastato istorija XIX a. pab. – XX a. pr.“ Veikė nuo rugsėjo 18 d., pratęsta 2005 m. Kuratorius R. Martinkus.
- Paroda „Laikrodžių muziejus 1979–1984–2004 metais“. Veikė nuo rugsėjo 18 d., pratęsta 2005 m. Kuratorius R. Martinkus.
- Paroda „Barokas – stebuklinga Š. Bulio technika“. Veikė nuo rugsėjo 19 d., pratęsta 2005 m. Kuratorius R. Martinkus.

Palangos gintaro muziejuje

- Nikolajaus Žoludevo autorinė paroda. Veikė kovo 22 d. – balandžio 26 d. Koordinatorė V. Macienė.
- Palangos senųjų gintaro meistrų dirbinių paroda, skirta Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pradžiai. Veikė gegužės 1 d., pratęsta 2005 m. Kuratorius A. Tranyzas.
- Petro Balčiaus juvelyrikos darbų paroda. Veikė birželio 11 d. – rugsėjo 30 d.
- Paroda „Elegija dvarų paveldui“ iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių. Veikė birželio 11 d. – rugsėjo 30 d. Kuratoriai R. Budrys, L. Bialopetravičienė, E. Pinkutė, G. Gurnevičiūtė.

Juodkrantės parodų salėje

- Paroda „Po vasarvidžio dangum“, skirta Viktoro Vizgirdos 100-osioms gimimo metinėms. Veikė gegužės 31 d. – rugsėjo 11 d. Kuratoriai R. Rutkauskienė, V. Bialopetravičius.

Tarptautinės parodos LDM padaliniuose

Vilniaus paveikslų galerijoje

- Rusijos dailininkų Sokolovų paroda „Epocha“. Veikė vasario 18 d. – kovo 12 d. Koordinatorius S. Mikulionis.
- Tarptautinė paroda „XVIII amžiaus mados pasaulis“. Iš Varšuvos Nacionalinio muziejaus rinkinių. Paroda skirta Lietuvos ir Lenkijos tarptautinio bendradarbiavimo sutarties pasirašymo dešimtmečiui ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pradžiai. Veikė balandžio 27 d. – rugpjūčio 23 d. Ekspozicijos autorius R. Budrys, kuratorės E. Mianowska-Orlinska, L. Bialopetravičienė.
- Rafaelio Chvoleso (1913–2002) tapybos paroda. Parengta iš dailininko šeimos ir Lietuvos muziejų kolekcijų. Veikė rugpjūčio 24 d. – rugsėjo 12 d. Koordinatorius R. Budrys, kuratorė N. Nevčesauskienė.
- Vokiečių skulptoriaus Karlo Hartungo skulptūrų ir piešinių paroda „Besikeičianti figūra“. Veikė rugsėjo 15 d. – spalio 24 d. Surengta bendradarbiaujant su Goethe's institutu Lietuvoje ir „Vereins-und Westbank“. Koordinatorės L. Jablonskienė ir dr. R. Pileckaitė.
- Fotografijų paroda „Algimanto Kezio miestas“. Veikė lapkričio 17 d. – gruodžio 31 d. Koordinatorė A. Narušytė.

Taikomosios dailės muziejuje

- Tarptautinė paroda „Šv. Augustino pasaulis. 1650 m. nuo gimimo“ iš Friburgo (Šveicarija) kantono bibliotekos. Veikė spalio 14 d. – gruodžio 15 d. Kuratorius Friburgo universiteto profesorius O. Wermelingeris, koordinatoriai M. Lenkaitytė, N. Klingaitė, L. Bialopetravičienė, D. Tarandaitė.
- Carlo Dolci paveikslo „Šventasis Kazimieras“ iš Florencijos Pitti rūmų galerijos paroda. Veikė lapkričio 10 d. – gruodžio 19 d. Koordinatoriai L. Meškelevičienė, dr. V. Dolinskas.

Radvilų rūmuose

- Estų skulptoriaus Tauno Kangro kūrinių paroda. Veikė spalio 5–15 d. Koordinatorė dr. R. Pileckaitė.

Prano Domšaičio galerijoje

- „Mažasis Arne“. Arnės Jakobseno (Danija) dizaino vaikams paroda. Veikė 2003 m. gruodžio 11 d. – 2004 m. kovo 5 d. Surengta kartu su Danijos Karalystės ambasada ir Danijos kultūros institutu. Koordinatorė K. Jokubavičienė.
- „Kertiniai ir nesenstantys“. Arnės Jakobseno (Danija) architektūrinių kūrinių fotografijų paroda, parengta Danijos dizaino centro. Veikė 2003 m. gruodžio 11 d. – 2004 m. kovo 5 d. Surengta kartu su Danijos Karalystės ambasada ir Danijos kultūros institutu. Koordinatorė K. Jokubavičienė.
- „Gyvosios dalelytės“. Ralfo Schreiberio (Kelnas, Vokietija) instaliacijų paroda. Veikė balandžio 20 d. – gegužės 6 d. Koordinatorė K. Jokubavičienė.
- Nikolajaus ir Sviatoslavo Rerichų tapybos paroda. Parengta iš Latvijos valstybinio dailės muziejaus (Ryga) rinkinių. Veikė gegužės 18 d. – rugsėjo 6 d. Kuratorės K. Rudzytė, K. Jokubavičienė, koordinatorius S. Mikulionis.
- Kurto Beutlerio (Šlezvigo-Holšteino žemė, Vokietija) piešinių ir grafikos paroda „Miestas ir žmonės“. Veikė birželio 6 d. – rugpjūčio 26 d. Koordinatorė K. Jokubavičienė.
- „Saulės sistemos tyrinėjimai“. Mokslo populiarinimo paroda, parengta kartu su Britų Taryba ir Klaipėdos jaunimo centru. Veikė spalio 2–24 d. Koordinatorė K. Jokubavičienė.

LDM parodos kitose Lietuvos institucijose

- XVIII a. pab. – XIX a. tapybos, grafikos ir taikomios dailės ilgalaikė paroda Rokiškio krašto muziejuje. Veikė nuo 2003 m. balandžio 25 d., pratęsta 2005 m.
- Meninių baldų paroda Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerijoje „Židyns“ (Vilnius). Veikė nuo 2003 m. gegužės 6 d., pratęsta 2005 m.

- V. Gabriūno akvarelių paroda LR Konstituciniame teisme. Veikė nuo 2003 m. gegužės 14 d., pratęsta 2005 m.
- Marijos Cvirkienės tapybos paroda Panevėžio Juozo Miltinio centre. Atidaryta sausio 28 d. Kuratorė N. Nevčesauskienė.
- Paroda „XVI–XIX a. Lietuvos dailė“. Veikė vasario 16 d. – balandžio 20 d. Kupiškio krašto muziejuje. Kuratorė D. Tarandaitė.
- Monikos Bičiūnienės tapybos paroda. Vilniaus universiteto onkologijos institute atidaryta 2004 m. kovo 7 d., pratęsta 2005 m. Kuratorė M. Kuodienė.
- Lidos Meškaitytės miniatiūrų faksimilių paroda Vilniaus pedagoginiame universitete veikė vasario 8 d. – gegužės 6 d. Kuratorė M. Kuodienė.
- 2003 m. „Hansabanko“ prizo laimėtojo Artūro Railos personalinė paroda „Roll Over Museum“ balandžio 23 d. – gegužės 2 d. surengta bendradarbiaujant su šiuolaikinio meno centru. Koordinatorė B. Kiškienė.
- Šiuolaikinės lietuvių taikomosios dailės paroda. Iš Prano Domšaičio galerijos perkelta į Žemaičių dailės muziejų (Plungė) rugsėjo 12 d., veiks iki 2005 m. gruodžio 30 d. Kuratorės D. Skromanienė, N. Žilinskienė, koordinatė K. Jokubavičienė.
- Trijų parodų ciklas „Lietuvos keramika: istorija ir nūdiena“ veikė galerijoje „Amatų gildija“. Pirmoji paroda „XX a. septintas dešimtmetis“ – rugsėjo 24 d. – spalio 10 d., antroji paroda „XX a. aštuntas dešimtmetis“ – spalio 15–31 d., trečioji paroda „XX a. devintas dešimtmetis“ – lapkričio 5–21 d. Kuratorė D. Skromanienė.
- 2004 m. dalis muziejaus eksponatų ilgalaikiem ekspozicijai buvo deponuoti Varšuvos nacionaliniam muziejui, Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui, Valstybiniam Vilniaus Gaono žydų muziejui, Vilniaus Šv. Ignoto bažnyčiai, Druskininkų miesto muziejui, Vilkaviškio krašto muziejui, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui, Kazimiero Žoromskio fondui, Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos valstybiniam radijui ir televizijai.

Tarptautinės parodos ir kultūros projektai užsienio šalyse, kuriuose dalyvavo muziejaus darbuotojai

- Lietuvių šiuolaikinės tekstilės ir tapybos paroda Lietuvos Respublikos misijoje prie Europos Bendrijų Briuselyje. Veikė nuo 2003 m. rugsėjo 29 d., pratęsta 2005 m.
- Lietuvių šiuolaikinės skulptūros paroda Lietuvos Respublikos misijoje Jungtinių Tautų skyriuje Ženevoje. Veikė nuo 2003 m. spalio 24 d., pratęsta 2005 m.
- Trečioji „Ars Baltica“ fotografijos meno trienalė „Kas yra svarbu?“. Ši keliaujanti paroda veikė nuo sausio 23 d. Surengta bendradarbiaujant su Šiuolaikinio meno centru, Rygos miesto tarybos parodų sale, Talino dailės parodų sale, Pori dailės muziejumi. Kuratoriai dr. L. Jablonskienė, D. Bienertas, L. Grambye.
- Lietuvių dailininkų Arūno Gudaičio, Eglės Rakauskaitės, Lauros Stasiulytės pristatymas Helsinkio šiuolaikinio meno muziejuje „Kiasma“ veikusioje šiuolaikinio meno parodoje „Faster than History“. Veikė sausio 31 d. – gegužės 2 d. Koordinatorė dr. L. Jablonskienė. Parengta parodos katalogo medžiaga.
- Šiuolaikinės lietuvių tapybos ir grafikos paroda iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių Lietuvos Respublikos ambasadoje Rygoje. Atidaryta 2004 m. vasario 16 d., veiks iki 2007 m. Kuratoriai S. Mikulionis, N. Nevčesauskienė, R. Urbonienė.
- 2003 m. „Hansabanko“ prizo laimėtojo Artūro Railos personalinė paroda „Roll Over Museum“ Estijos dailės muziejaus „Rotermann Salt Storage“ parodų salėje veikė vasario 27 d. – kovo 21 d., Geležinkelio muziejuje Rygoje – gegužės 7–28 d. Koordinatorė B. Kiškienė. Parengta parodos bukletas medžiaga.
- Paroda „Pranas Domšaitis. Tapyba“ iš Prano Domšaičio galerijoje eksponuojamos dailininko kūrinų kolekcijos Gerhart-Hauptmann-Haus Deutsch-Osteuropaisches Forum fondo būstinėje Diuseldorfe veikė kovo 1 d. – balandžio 18 d. Kuratorė K. Jokubavičienė. Paroda surengta bendradarbiaujant su Gerhart-Hauptmann-Haus Deutsch-Osteuropaisches Forum fondu.

- Antano Gudaičio, Antano Samuolio ir Viktoro Vizgirdos tapybos kūriniai buvo eksponuojami tarptautinėje parodoje „Naujos ribos. Dailė iš naujų Europos Sąjungos šalių“ Airijos nacionalinėje galerijoje (Dublinas) kovo 3 d. – gegužės 30 d. Koordinatorės dr. L. Jablonskienė ir A. Tamonytė. Parengta katalogo medžiaga.
- Fotografijos paroda „Vilniaus barokas“ Varšuvos merijoje veikė gegužės 5 d. – birželio 5 d. Parodos atidarymas buvo įtrauktas į Vilniaus dienų Varšuvoje programą. Nuo liepos 1 d. ši paroda veikia Europos Komisijos būstinėje, Lietuvos eurokomisarės D. Grybauskaitės biure Briuselyje. Koordinatoriai L. Meškelevičienė, S. Mikulionis.
- Gintaro ir liaudies meno paroda „Lietuva – gintaro žemė“ (Europos Tarybos kampanijos „Europa – bendras palikimas“ programos ketverių metų projekto I etapo renginys). Žemutinės Austrijos liaudies kultūros muziejuje Gros-Schweinbarth veikė gegužės 28 d. – lapkričio 16 d., Gros-Schweinbarth muziejaus prašymu pratęsta 2005 m. Kuratoriai R. Budrys, dr. R. Pileckaitė. Parengta katalogo medžiaga.
- Lietuvos dailininkų Petro Mazūro, Mindaugo Navako, Svajonės ir Pauliaus Stanikų pristatymas tarptautinėje šiuolaikinės skulptūros kvadrionalėje „Europos erdvė“. Veikė Rygoje birželio 4 d. – liepos 25 d. Kuratorė dr. E. Lubytė. Parengta katalogo medžiaga.
- Liudomiro Slendzinskio tapybos kūrinių pristatymas šio dailininko jubiliejinėje retrospektyvinėje parodoje „Liudomiro Slendzinskio Vilniaus laikotarpio kūryba“. Veikė Vidurio Pomeranijos muziejuje Slupske (Lenkija) birželio 7 d. – rugsėjo 3 d. Kuratorė R. Rutkauskienė, koordinatorė L. Bialopetravičienė.
- Šiuolaikinės lietuvių dailės paroda *In My Own Juice*. Talino parodų salėje (personalinės Eglės Rakauskaitės ir Evaldo Janso parodos) ir Estijos dailės muziejaus Rotermann Salt Storage parodų salėje veikė birželio 12 d. – rugpjūčio 8 d. Kuratoriai A. Härmas, E. Komisarovas, H. Soans, koordinatorė dr. R. Pileckaitė. Parengta katalogo medžiaga.
- Rimanto Šulskio skulptūrų paroda. LR nuolatinėje atstovybėje prie tarptautinių organizacijų Vienoje (Austrija) veikė nuo liepos 9 d., pratęsta 2005 m.
- Lietuvos dailininkų Lino Jablonskio, Eglės Ridikaitės, Vyganto Paukštės pristatymas parodoje „Menininkai iš Lietuvos ir Estijos“. Artoteek den Haag ir Quartair parodų salėse Hagoje veikė rugpjūčio 15 d. – rugsėjo 11 d. Koordinatorė dr. L. Jablonskienė. Parengta katalogo medžiaga.
- Šiuolaikinio meno galerijoje „Bunkier sztuki“ Krokuvoje veikė rugsėjo 10 d. – spalio 10 d. Kuratorė M. A. Potocka, koordinatorės dr. R. Pileckaitė, dr. L. Jablonskienė. Parengta katalogo medžiaga.
- Organizuotas lietuvių dailininkų dalyvavimas tarptautinėje parodoje *E. U. Positive Menu* akademijoje Berlyne. Paroda veikė rugsėjo 19 d. – lapkričio 7 d. Koordinatorė dr. L. Jablonskienė.
- Dailininkės Eglės Rakauskaitės dalyvavimas tarptautinėje Lodzės bienalėje. Vyko rugsėjo 28 d. – spalio 3 d. Koordinatorė dr. R. Pileckaitė.
- Bendradarbiaujant su Fotomenininkų sąjunga, parengta Rimaldo Vikšraičio ekspozicija parodai „Juokitės, fotografuok! Fotografijos menas iš dešimties naujų ES šalių“ Neuer Berliner Kunstverein ir Martin Gropius-Bau galerijoje Berlyne. Paroda veikė spalio–gruodžio mėn. Koordinatorė A. Narušytė. Parengta katalogo medžiaga.
- Kartu su Palangos m. savivaldybe ir keliais kitais partneriais Palangos gintaro muziejus dalyvavo įgyvendinant PHARE 2001 bendradarbiavimo abipus sienos Baltijos jūros regione programos projektą „Baltijos gintaro kelias: paveldas, turizmas, amatai“. A. Tranyzas, R. Makauskienė pateikė medžiagą leidiniui apie muziejų, dalyvavo turistinio maršruto pristatyme žiniasklaidai.
- Berlyne vykusioje tarptautinėje turizmo parodoje ITB 2004 (kovo 12–16 d.) R. Makauskienė pristatė Palangos gintaro muziejų.

Vykdyti parengiamieji darbai

Ruošiant parodas

- „Baltijos sentikių kultūra: ikona, bažnytinė knyga, bažnytinio giedojimo tradicijos“ (Lietuva, Latvija, Lenkija). Partneriai: Vilniaus universiteto Kultūrinių bendrijų studijų centras, Rusų kultūros centras. Kuratorė D. Tarandaitė. Koordinatoriai dr. G. Potašenko, dr. J. Konickaja.
- Antroji fotografijos parodų triptiko „Sveika, Europa!“ paroda „Hola, España! XIX a. Ispanija Jeano Laurento fotografijose“. Paroda įtraukta į Lietuvos ir Ispanijos bendradarbiavimo programą švietimo ir kultūros srityse 2004–2008 m., rengta kartu su Ispanų istorinio paveldo institutu Madride, Lietuvos ir Ispanijos draugija. Kuratorė M. Matulytė.
- Tarptautinė kilnojamoji paroda „Istorinės Mažosios Lietuvos fotografijos iš Rytų Prūsijos konservatoriaus rinkinių“. Paroda buvo rengiama kartu su Lenkijos mokslų akademijos Meno institutu ir Mažosios Lietuvos istorijos muziejumi. Kuratoriai M. Matulytė, dr. P. Jamskis, dr. J. Przytkowski.
- Lietuvos tūkstantmečio programos tarptautinė kilnojamoji paroda „Lietuva: kultūra ir istorija“. Kuratorė dr. I. Vaišvilaitė.
- Prano Gailliaus (Paryžius) kūrybos paroda. Kuratorė R. Urbonienė.
- Liudviko Stolio jubiliejinė retrospektyvinė kūrybos paroda. Kuratorė D. Skromanienė.
- Paroda „Skambantys laikrodžiai ir jų mechanizmai muzikiniuose instrumentuose“. Kuratorė D. Menkutė.
- Paroda iš Luvro muziejaus rinkinių, skirta Lenkijos ir Prancūzijos karaliui, Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Henrikui Valua. Kuratorius dr. V. Dolinskas.
- Tarptautinė paroda „Jogailaičių Europa“. Kuratorius dr. V. Dolinskas.
- Jano Bulhako kūrybinio palikimo paroda ir monografinis katalogas: atributuota ir iširta jo fotografijų kolekcija LDM, surinkta informacija apie kituose Lietuvos muziejuose, archyvuose ir bibliotekose saugomus eksponatus, iširta kolekcija, saugoma Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje. Projekto kuratorės M. Plater (Varšuvos nacionalinis muziejus), M. Matulytė (LDM).
- Kartu su Lenkijos mokslų akademijos Meno institutu vykdyti parengiamieji darbai ruošiant tarptautinę kilnojamoją parodą „Istorinės Mažosios Lietuvos fotografijos iš Rytų Prūsijos konservatoriaus rinkinių“. Kuratorė M. Matulytė.

Igyvendinant kitus projektus

- Igyvendinant projekto „Lietuvos fotografijos istorija: faktai ir interpretacijos“ I etape numatytus darbus, tyrinėta ir rinkta medžiaga Kauno, Panevėžio, Šiaulių muziejų rinkiniuose ir archyvuose, asmeniniuose fotografų rinkiniuose. Darbus atliko A. Narušytė, M. Matulytė.
- Dr. L. Jablonskienė dalyvavo tarptautinio šiuolaikinio meno projekto „Populizmas“ kuratorių tarybos darbe (sausio 17 d. – susitikimuose Helsinkio Šiuolaikinio meno institute, gruodžio 17 d. – Stedelijk muziejuje Amsterdame). Dalyvauta rengiant įžanginį projekto leidinį bei teorinių straipsnių rinkinį.
- Buvo tęsiamas Šiuolaikinės dailės informacijos centro dailininkų dokumentacijų, videotekos ir bibliotekos pildymas. Parengtos Eglės Rakauskaitės ir Mindaugo Šimkaus dokumentacijos.
- K. Jokubavičienė toliau vykdė Prano Domšaičio kūrybos paieškų ir biografinių faktų tikslinimo programą:
  - o Buvo palaikomi ryšiai, vyko susirašinėjimas, vizitai, paveikslų dokumentavimas, archyvinės medžiagos rinkimas pas P. Domšaičio sūnėną Hansą Domscheitą (Kelnas, Vokietija), vyko susirašinėjimas su Guntheriu Domscheitu (Kasselis).
  - o Buvo palaikomi kontaktai su Vokietijoje ir Izraelyje gyvenančiais P. Domšaičio kūrinių savininkais, kitais Rytų Prūsijos dailės gyvenimo tyrinėtojais, iš jų surinkta nemažai naujų duomenų apie P. Domšaitį.

- o Buvo renkama informacija internete apie PAR, Vokietijos, JAV aukcionuose ir galerijose parduodamus P. Domšaičio kūrinius.
- Laikrodžių muziejaus darbuotojai bendradarbiavo keičiantis informacija apie laikrodžių istoriją su Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Lenkijos, Kanados, Japonijos, Olandijos leidyklomis ir kt. institucijomis.
- Palangos gintaro muziejaus darbuotojai keitėsi mokslinė informacija, palaikė ryšius su Kaliningrado, Malborko, Gdanskio, Ribnitz-Damgarteno, Hamburgo muziejais ir įvairiais aspektais gintaro temą nagrinėjančiais mokslininkais.

Rengiant spaudai leidinius, įtrauktus į valstybines programas

- Rengtas spaudai parodos „Krikščionybė Lietuvos mene“ reprezentacinių knygų rinkinio „Lietuvos sakralinė dailė“ IV tomas (auksakalystė ir kiti metalo dirbiniai). Sudarytoja dr. J. Liškevičienė, leidybos koordinatorius G. Mikelaitis.
- Rengtas spaudai parodos „Krikščionybė Lietuvos mene“ reprezentacinių knygų rinkinio „Lietuvos sakralinė dailė“ V tomas. Sudarytojas dr. V. Dolinskas, leidybos koordinatorius G. Mikelaitis.
- Vyko tarptautinės konferencijos leidinio „Lietuvos krikščionėjimas Vidurio Europos kontekste“ tekstų parengiamieji darbai. Sudarytojas dr. V. Dolinskas, leidybos koordinatorius G. Mikelaitis.

Rengiant spaudai LDM planuojamus leidinius

- Parengta tęstinio leidinio „Lietuvos dailės muziejaus metraštis“ VII tomo (2004 metai) koncepcija, sudarytas leidinio turinys, surinktos leidiniui parengtos publikacijos bei iliustracijos, atliktas pirminis publikacijų redagavimas. Sudarytoja D. Mukienė, redaktorė L. Biekškaitė.
- Vyko straipsnių rinkinio „Pažymėtos teritorijos“ rengimas spaudai. Sudarytojos dr. L. Jablonskienė ir dr. R. Goštautienė.
- Vyko konferencijos, skirtos A. Gudaičio 100-mečiui, „Kūrėjai ir laikas“ pranešimų medžiagos (sudarytoja dr. L. Jablonskienė) rengimas leidiniui „Lietuvos dailės muziejaus metraštis“.
- Bendradarbiaujant su Šiuolaikinio meno centru, galerija „IBID projektai“, „Hansabanku“, rengtas 2003 m. „Hansabanko“ prizo laimėtojo A. Railos kūrinių katalogo rengimas spaudai. Sudarytoja dr. L. Jablonskienė.
- Dalyvauta rengiant tarptautinio šiuolaikinio meno projekto „Populizmas“ įžanginį leidinį bei teorinių straipsnių rinkinį (dr. L. Jablonskienė).
- Bendradarbiaujant su Lenkijos mokslų akademijos Meno institutu buvo atliekami parengiamieji darbai ruošiant tarptautinės kilnojamosios parodos „Mažosios Lietuvos fotografijos Rytų Prūsijos konservatoriaus rinkinyje“ katalogą (M. Matulytė).
- Buvo rengiamas Palangos gintaro muziejaus archeologijos rinkinio mokslinis katalogas (užbaigta Mikužių kapinyno kataloginė dalis ir įžanga, nustatyta didžiosios dalies archeologinio rinkinio, 1943 m. gauto iš Lietuvos mokslų akademijos, kultūrinė priklausomybė ir chronologija, šių tyrinėjimų pagrindu parengta publikacija (apie 1,5 autorinio lanko). Vykė dr. A. Bliujienė.
- Pagal bendradarbiavimo tarptautiniame projekte su Varšuvos Nacionaliniu muziejumi programą vyko parengiamieji darbai ruošiant publikavimui Jano Bulhako kūrybos palikimą, saugomą Lietuvos muziejuose, bibliotekose, archyvuose (M. Matulytė).
- Vyko parengiamieji darbai rengiant parodos „Lietuva – gintaro žemė“ leidinį (parengti ir leidėjams pateikti tekstai, iliustracinė medžiaga). Leidinio sudarytojai R. Budrys, dr. R. Pileckaitė.

Parengtos paraiškos finansinei paramai gauti nacionalinių ir tarptautinių parodų, konferencijų, seminarų rengimui, kitų kultūros, švietimo projektų Lietuvoje ir užsienyje įgyvendinimui

Lietuvos tūkstantmečio programai

- Leidinio „Lietuvos valstybės kūrėjai. XVI–XX a. pirmosios pusės portretai“ išleidimui. Projekto autoriai L. Bialopetravičienė, G. Mikelaitis.

- Tarptautinės konferencijos „Lietuvos krikščionėjimas Vidurio Europos kontekste“ medžiagos išleidimui. Projekto autorius dr. V. Dolinskas.

Kultūros ir sporto rėmimo fondai

- Parodos projektui „Skambantys laikrodžiai ir jų mechanizmai muzikiniuose instrumentuose“. Projekto autorė D. Menkutė.
- Pirmosios fotografijos parodų triptiko „Sveika, Europa!“ parodos „Salve, Italia! XIX a. Italijos fotografijos“ katalogo parengimui ir išleidimui. Projekto autorė M. Matulytė.
- Prano Gailiaus parodos surengimui ir katalogo leidybai. Projekto autorė R. Urbonienė.
- Antrosios fotografijos parodų triptiko „Sveika, Europa!“ parodos „Hola, España! XIX a. Ispanija Jeano Laurento fotografijose“ parengimui ir katalogo išleidimui. Projekto autorė M. Matulytė.
- Elenos Gaputytės (1927–1991) kūrybos parodai ir katalogo leidybai. Projekto autorė dr. R. Pileckaitė.
- Prancūzų fotografo Roberto Doisneau parodai „Žvilgsnis į praėjusį amžių“ Vilniaus paveikslų galerijoje. Projekto autorė A. Narušytė.
- Lietuvos dalyvavimui 51 tarptautinėje Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje, pristatant Jono Meko kūrybą (paroda „Nereikšmingų ir asmeninių momentų svarba didelių užmojų laikais“). Papildomai paraiška pateikta ir LR kultūros ministerijos skelbtam Lietuvos prisistatymo Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje 2005 m. konkursui. Projektų autorės dr. L. Jablonskienė, dr. R. Pileckaitė, parodos kuratorius L. Pšibilskis.
- Projektui „Laikrodžių muziejaus virtualios ekspozicijos sukūrimas ir išleidimas skaitmeniniu būdu“. Projekto autoriai R. Martinkus, I. Macijauskienė.
- Projektui „Portalo „Lietuvos muziejai“ modernizavimas“ (tėstinis elektroninės leidybos, kompiuterinės įrangos, reikalingos tolesnei portalo plėtrai ir modernizavimui, įsigijimo projektas). Projekto autorė D. Mukienė.
- Edukacinei programai „Klaipėdos laikrodžių muziejaus Edukacinio centro modernizavimas“. Projekto autorė G. Kazonienė.
- Edukacinės programos „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“ įgyvendinimui. Projekto autorė N. Jarockienė.

LR kultūros ministerijai

- Lietuvos virtualių muziejų portalui „Lietuvos muziejai 2005“. Projekto autorė D. Mukienė.

LR kultūros ministerijos Tarptautinių ryšių ir Europos integracijos skyriui

- Lietuvos dailininkų pristatymui tarptautinėje šiuolaikinės skulptūros kvadrionalėje „Europos erdvė“ Rygoje. Projekto autorės dr. L. Jablonskienė, dr. E. Lubytė.
- Šiuolaikinės lietuvių dailės parodai „Kiti – tai aš. Visuomeninis instinktas lietuvių mene“ šiuolaikinio meno galerijoje „Bunkier sztuki“ Krokuvoje. Projekto autorės dr. L. Jablonskienė, dr. R. Pileckaitė.
- Dailininkės Eglės Rakauskaitės dalyvavimui tarptautinėje Lodzės bienalėje. Projekto autorė dr. R. Pileckaitė.

LR kultūros ministerijos leidybos programai

- Laikrodžių muziejaus konferencijos „Laikas lietuvių sąmonėje“ pranešimų medžiagos leidiniui. Sudarytoja I. Macijauskienė.
- Parodos „Krikščionybė Lietuvos mene“ reprezentacinių knygų rinkinio „Lietuvos sakralinė dailė“ IV tomo I dalies (auksakalystė ir kiti metalo dirbiniai) parengimui ir leidybai.
- Katalogo „Liudvikui Stroliui – 100“ leidimui. Projekto autorės L. Bialopetravičienė, D. Skromanienė.
- Katalogo „Prano Gailiaus kūryba“ leidimui. Projekto autorė R. Urbonienė.
- Fotografijos parodų triptiko „Sveika, Europa!“ antrosios parodos „Hola, España! XIX a. Ispanija Jeano Laurento fotografijose“ katalogo leidimui. Projekto autorė M. Matulytė.
- Leidinio „Lietuvos valstybės kūrėjai. XVI–XX a. pirmosios pusės portretai“ leidimui. Projekto autorė L. Bialopetravičienė.

- Jubiliejinės Antano Gudaičio parodos „Išsilaisvinimas“ katalogui. Projekto autorė dr. L. Jablonskienė.
- Leidinio „Lietuvos dailės muziejaus metraštis“ VII tomui (2004 m.). Projekto autorė D. Mukienė.

LR kultūros ministerijos Etninės ir regionų kultūros projektų rėmimo programai

- Prano Gailiaus parodos Mažeikių muziejuje parengimui (paraišką pateikė Mažeikių muziejus, LDM darbuotojai talkino rengiant paraišką).
- Jubiliejinei parodai „Petronėlei Gerlikienei – 100“ surengti. Projekto autorės L. Bialopetravičienė, M. Kuodienė.
- Tarptautinei kilnojama parodai „Istorinės Mažosios Lietuvos fotografijos iš Rytų Prūsijos konservatoriaus rinkinių“ surengti. Projekto autorė M. Matulytė.
- Tarptautinei konferencijai „Menininkų kultūros centrai ir jų bendruomenės Vidurio ir Rytų Europoje“ Prano Domšaičio galerijoje 2005 m. rugsėjo 15–18 d. surengti. Projekto autorė, konferencijos koordinatore K. Jokubavičienė. Paraiška papildomai pateikta ir Klaipėdos miesto Kultūros skyriaus kultūrinių projektų konkursui.

LR kultūros ministerijos Nevyriausybių organizacijų rėmimo programai

- Seminarui „Muziejų elektroninė leidyba. Tendencijos ir perspektyvos“ sutengti. Projektas rengtas kartu su Lietuvos muziejų asociacija. Koordinatorė D. Mukienė.

Klaipėdos miesto savivaldybės kultūros skyriui

- Etnokultūriniam projektui „Saulės takas ratu“ (Laikrodžių muziejus) įgyvendinti.
- Projektui „Poliedrinis saulės laikrodys“ (Laikrodžių muziejus) įgyvendinti.
- Leidinio „Vadovas po Laikrodžių muziejų vokiečių kalba“ išleidimui. Sudarytoja G. Kazonienė.
- Laikrodžių muziejaus Saulės laikrodžių parko eksponatų anotacijų parengimui. Projekto autorė G. Kazonienė.

Klaipėdos m. savivaldybės ūkio, gamtosaugos, švietimo skyriams

- 3 paraiškos Saulės laikrodžių parko ekspozicijos papildymui ir atnaujinimui (Laikrodžių muziejus).

Vilniaus miesto savivaldybės Profesionalių menų rėmimo programai

- Vladimiro Tarasovo garso instaliacijų katalogo išleidimui. Projekto autorė L. Jablonskienė.

„Hansbankui“ Taline

- 2003 m. „Hansbanko“ prizo laimėtojo Artūro Railos personalinei parodai „Roll Over Museum“ Estijos dailės muziejaus Rotermann Salt Storage parodų salėje, Šiuolaikinio meno centre Vilniuje, Geležinkelio muziejuje Rygoje. Projekto autorės dr. L. Jablonskienė, B. Kiškienė.

PHARE 2002 bendradarbiavimo abipus sienos Baltijos jūros regione programoms

- Projektui „Klaipėdos laikrodžių muziejaus ekspozicinės informacijos integravimas į Baltijos jūros regiono kultūrinę aplinką“. Autoriai R. Martinkus, G. Kazonienė, I. Macijauskienė, R. Skirmontienė.
- Partnerystės programos su Malborko pilies muziejumi Lenkijoje projektui „Viduramžiai aplink Baltijos jūrą“. Projekto autorė I. Macijauskienė.

Lietuvos institutui

- Programos „Jaunųjų menininkų ir jų kūrybos pristatymas ir populiarinimas internete“ įgyvendinimui. Projekto autorė dr. R. Pileckaitė.

„Rotary“ klubui

- Edukacinės programos „Menas vaikams ir jaunimui“ įgyvendinimui. Projekto autorė S. Blažiūnaitė.

Konferencijos, seminarai ir dalyvavimas valstybinėse tarybose bei komisijose

Suorganizuotos konferencijos ir seminarai

- Seminaras-diskusija „Europos erdvė: naujausios žinios apie Genius Loci“. Vilniuje, Atviros Lietuvos fonde, vyko kovo 26 d. Surengtas bendradarbiaujant su Tarptautinės dailės kritikų asociacijos Lietuvos sekcija. Organizavo Šiuolaikinės dailės informacijos centras. Seminaro koordinatorė ir leidinio sudarytoja dr. E. Lubytė.
- Tarptautinis simpoziumas „Modernaus ir šiuolaikinio meno muziejai – funkcijos, pareigos, konfliktai“. Vyko Vilniuje, Lietuvos dailės muziejaus Konferencijų centre, gegužės 14–15 d. Renginys buvo skirtas Tarptautinei muziejų dienai. Koordinatorės dr. L. Jablonskienė ir Goethe's instituto Vilniuje direktorė I. Hubatsch. Simpoziume dalyvavo Miuncheno Pinakothek der Moderne, Miuncheno Lenbach-Haus, Hanoverio Sprengel-Museum, Talino Estijos dailės muziejaus, Rygos Latvijos valstybinio dailės muziejaus, Rygos Latvijos šiuolaikinio meno centro vadovai ar atstovai.
- Konferencija „Laikas lietuvių sąmonėje“, skirta Laikrodžių muziejaus Klaipėdoje 20-mečiui. Laikrodžių muziejuje vyko rugsėjo 17 d. Dalyvavo 12 pranešėjų iš Lietuvos universitetų, mokslinių institutų. Koordinatoriai R. Martinkus, G. Kazonienė.
- Konferencija „Kūrėjai ir laikas“, skirta A. Gudaičio šimtosios gimimo metinėms. Radvilų rūmuose vyko lapkričio 25 d. Dalyvavo dailėtyrininkai iš Kultūros, filosofijos ir meno instituto, Lietuvos dailės muziejaus, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, Vilniaus dailės akademijos ir VDA Dailėtyros instituto. Po konferencijos įvyko diskusija „Aktualūs XX a. Lietuvos dailės tyrimai ir populiarinimo visuomenėje klausimai“. Koordinatorė dr. L. Jablonskienė.
- Konferencija „Kultūrinių-educacinių programų plėtra Klaipėdos apskrityje“. Laikrodžių muziejuje vyko gruodžio 15 d. Koordinatorės G. Kazonienė, I. Macijauskienė.

LDM darbuotojų parengtos ir perskaitytos paskaitos, pranešimai konferencijose, seminaruose

- J. Senvaitienė ir kt. Pranešimas „Įvairių istorinių rašalų spektroskopinė charakteristika“ (anglų k.) XXVII Europos molekulinės spektroskopijos kongrese (XXVII EUCMOS) Krokuvoje rugsėjo 5–10 d.
- D. Ragauskienės pranešimas „Muziejinės tekstilės restauravime naudotų akrilo klijų senėjimo spektroskopija“ (anglų k.) Baltijos polimerų simpoziume Kaune.
- D. Jonynaitės pranešimas „Vaško antspaudų restauravimas“ Vilniuje vykusiame seminare „Dokumentų restauravimas. Rytai – Vakarai“.
- M. Matulytės pranešimas „Antanina ir Kazys Lauciai. Nerealizuotas modernizmas fotografijoje: karų karta“ Vilniuje, Radvilų rūmuose, lapkričio 25 d. vykusioje konferencijoje „Kūrėjai ir laikas“.
- Dr. L. Jablonskienės pranešimas „Lietuvos dailės muziejaus Nacionalinė dailės galerija“ tarptautiniame simpoziume „Modernaus ir šiuolaikinio meno muziejai – funkcijos, pareigos, konfliktai“, įvykusiame Vilniuje, Lietuvos dailės muziejaus Konferencijų centre, gegužės 14 d.
- D. Tarandaitės pranešimas „Senųjų meistrų paveikslų kompozicijų kartotės Lietuvos dailės muziejaus rinkinyje“ Vilniuje gegužės 14 d. vykusioje konferencijoje „Pirmavaizdis ir kartotė“ (surengė VDA Dailėtyros institutas, Kultūros, filosofijos ir meno institutas, Lietuvos dailės istorikų draugija).
- Dr. E. Lubytės pranešimas „Kultūros vadybos studijų aktualijos: teorinių / praktinių įgūdžių daroma“ konferencijoje „Kultūros vadybos studijų strategijos ir plėtros prioritetai“ (surengė UNESCO kultūros politikos ir kultūros vadybos katedra Vilniaus dailės akademijoje), vykusioje Vilniuje gegužės 27–28 d.
- Dr. E. Lubytės pranešimas „Istorijos pabaiga – meno kritikos pabaiga? Apie meno lauko permainas Rytų ir Vidurio Europoje (Lietuvoje)“ Tarptautinės meno kritikų asociacijos

pasauliniame kongrese „Meno kritikos regionalizacija: naujos galimybės globalioje aplinkoje“, vykusiame lapkričio 30 d. – gruodžio 5 d. Taivanyje.

- G. Kazonienės pranešimas „Laikrodžių muziejaus edukacinė veikla“ Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centre lapkričio 17 d. surengtoje konferencijoje „Edukacinių programų įdiegimas mokyklose“.
- I. Macijauskienės pranešimas „Pasaulio pažinimas per „laiko“ sąvoką“ Klaipėdos miesto pedagogų švietimo ir kultūros centre lapkričio 17 d. surengtoje konferencijoje „Edukacinių programų įdiegimas mokyklose“.
- G. Kazonienės, I. Macijauskienės pranešimas „Klaipėdos laikrodžių muziejaus edukacinio centro veikla“ Klaipėdoje vykusioje konferencijoje „Kultūrinių-edukacinių programų plėtra Klaipėdos apskrityje“.
- A. Davainienės ir kt. pranešimas „Medinių polichromuotų skulptūrų restauravimas ir saugojimas“ Aukštaitijos regiono muziejų darbuotojų seminare.
- L. Kruopaitės ir kt. pranešimas „Medinių polichromuotų skulptūrų konservavimas ir saugojimas“ Aukštaitijos regiono tautodailininkų seminare Rumšiškėse.
- D. Bemataitės-Beliauskienės pranešimas „Lietuvių liaudies audiniai iš vilnos“ Lietuvos tautodailininkų sąjungos surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Tradiciniai menai iš vilnos Lietuvoje ir Anglijoje“.
- N. Jarockienės paskaita „Dailės pateikimo specifika silpnaregių ir nereginiųjų auditorijai“ Lietuvos muziejų asociacijos Švietimo sekcijos ir Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus lapkričio 11 d. surengtame seminare „Dailė kaip terapijos forma“.
- N. Jarockienės paskaita „Muziejų edukacinė veikla, ryšiai su visuomene“ Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centre spalio 11–12 d. surengtame seminare „Muziejų edukacinės programos“.
- N. Jarockienės paskaita „Edukacinės programos ir projektai negalios žmonėms Lietuvos dailės muziejuje“ Europos parke gegužės 9–12 d. surengtame tarptautiniame seminare „Baltijos jūros regiono muziejų bendradarbiavimas: turizmas ir edukacija“.
- N. Jarockienės paskaita „Europos muziejų edukacinės programos“ Lietuvos jaunimo turizmo centre lapkričio mėnesį surengtoje konferencijoje „Edukaciniai projektai mokyklos muziejuje“.
- A. Narušytės pranešimas „Portreto mirtis“ rugsėjo 17 d. surengtame kasmetiniame fotomenininkų seminare Nidoje.
- G. Kazonienės, I. Macijauskienės pranešimas „Klaipėdos laikrodžių muziejaus edukacinio centro veikla“ Laikrodžių muziejuje gruodžio 15 d. vykusiame konferencijoje „Kultūrinių-edukacinių programų plėtra Klaipėdos apskrityje“.

Muziejaus padalinuose vykę kiti kultūros renginiai

- Vilniaus paveikslų galerijoje surengti 8 kultūrinio palikimo tyrimo ir aktualizavimo, leidinių bei kitų programų pristatymo vakarai, susitikimų vakarai, 9 klasikinės muzikos koncertai.
- Taikomosios dailės muziejuje surengta 15 kultūros vakarų, 20 koncertų pagal klasikinės muzikos festivalio „Sugrįžimai“, Lietuvos nacionalinės filharmonijos koncertų, chorinės muzikos ir kitų muzikos vakarų ciklą programai ir 22 valstybės reprezentavimo ir kt. renginiai.
- Radvilų rūmuose surengti 4 kultūros vakarai.
- Prano Domšaičio galerijoje surengti 4 kamerinės ir chorinės muzikos koncertai, 5 poezijos vakarai, 11 kultūros vakarų, 3 renginiai, įtraukti į kultūros projektą „Pradingusio krašto vaizdai ir garsai“.
- Palangos gintaro muziejuje įvyko 33 klasikinės muzikos ir kt. koncertai, 1 reprezentacinis renginys.
- Laikrodžių muziejaus Saulės laikrodžių parke surengti 3 etninės kultūros paveldą pristatantys kalendoriniai renginiai, 12 kultūros vakarų ir kitokio pobūdžio renginių, 110 varpų muzikos koncertų.

Muziejaus darbuotojų dalyvavimas valstybinėse tarybose ir komisijose

- Lietuvos kultūros ir meno taryboje dirbo dr. L. Jablonskienė (tarybos pirmininko pavaduotoja) ir R. Budrys (tarybos narys). R. Budrys taip pat buvo Lietuvos muziejų asociacijos valdybos pirmininkas, Lietuvos tūkstantmečio paminėjimo valstybinės komisijos narys ir Lietuvos tūkstantmečio programos koordinacinės tarybos narys.
- Kultūros ministerijos komisijoje, sprendžiančioje laikino vertybių iš užsienio įvežimo į Lietuvą valstybės garantijų suteikimo klausimą, dalyvavo J. Senvaitienė.
- Kultūros ministerijos koordinacinėje komisijoje dėl LDK valdovų rūmų atkūrimo dirbo R. Budrys.
- Kultūros ir meno tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės veikloje dalyvavo K. Jokubavičienė.
- Valstybinės paminklo saugos komisijos Dailės pakomisės veikloje dalyvavo L. Bialopetravičienė ir M. Kuodienė.

Parengti parodų katalogų kompiuteriniai variantai

2003 m. vykusių parodų

- „Imago Lithuaniae“ (Tomaszo Niewodniczanskio rinkinys).
- „Lietuvos valstybės kūrėjai. XVI–XX a. pirmosios pusės portretai“.

2004 m. vykusių parodų

- „Elegija dvarų paveldui“.
- „XVIII a. mados pasaulis“.
- „Senasis Vilniaus universitetas. Mokslo ir meno vertybės“.
- „Šv. Augustino pasaulis. 1650 m. nuo gimimo“.

2004 m. studijavo doktorantūroje, rengė disertacijas mokslo laipsniui gauti

- D. Baltranas, I. Mažeikienė, A. Narušytė, D. Panavaitė, D. Ragauskienė, J. Senvaitienė, D. Tarandaitė.

Skaitmeninė leidyba

Igyvendinti elektroninės leidybos projektai

- Sukurtas naujas portalas „Literatūrinė Lietuva“ <http://www.mairioniomuziejus.lt>. Projekto autorės D. Mukienė, A. Ruseckaitė. Partneriai: Lietuvos muziejų asociacija ir Maironio lietuvių literatūros muziejus.
- „Lietuvos muziejų archyvų fondai“ (naujai sukurtame portalo „Lietuvos muziejai“ skyriuje „Lietuvos muziejų archyvų fondai“ paskelbta informacija apie 41 Lietuvos muziejuje esantį archyvų fondą). Partneris Lietuvos muziejų asociacija.
- „Skaitmeninis žurnalas „Lietuvos muziejai“ (2004 m. išspausdintų Lietuvos muziejų asociacijos leidžiamo periodinio žurnalo „Lietuvos muziejai“ numerių elektroninės versijos pateiktos Lietuvos muziejų asociacijos svetainėje internete). Projekto įgyvendinimo partneris Lietuvos muziejų asociacija.

Skaitmeninių leidinių atnaujinimas ir palaikymas internete

- Parengtas ir įgyvendintas portalo „Lietuvos muziejai 2004“ internete <http://www.muzejai.lt> atnaujinimo ir palaikymo projektas. Partneriai: Lietuvos muziejų asociacija, Matematikos informatikos institutas, Žemaičių kultūros fondas. Projekto vadovė D. Mukienė.
- Atnaujintas ir papildytas tęstinio skaitmeninio leidinio „Lietuvos dailės muziejus“ <http://ldmuziejus.mch.mii.lt> skyrius „Prano Gudyno restauravimo centras“.
- Nuolat aktualia informacija buvo atnaujinami, administruojami anksčiau sukurti elektroniniai leidiniai: „Lietuvos dailės muziejus“ <http://ldmuziejus.mch.mii.lt>, „Palanga, gintaras, parkas, muziejus“ <http://www.pgm.lt>, „Lietuvos taikomoji dekoratyvinė dailė“ <http://www.tdaile.lt>, „Senoji lietuvių skulptūra, kryžiai ir koplytėlės“ <http://www.tradicija.lt>, „Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus“ <http://teatras.mch.mii.lt>, „Žemaičių muziejus „Alka““ <http://zam.mch.mii.lt>, „A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus“ <http://www.baranauskas.lt>, „Arklio muziejus“ <http://www.arkliomuziejus.lt>.
- Vyko Laikrodžių muziejaus informacinės svetainės papildymas nauja informacija, jos angliškos versijos įdiegimas el. leidinyje „Lietuvos muziejai“ <http://muziejai.lt/klm/index.htm>.

Rinkinių apskaitos, tyrinėjimo ir saugojimo centro elektroniniai leidiniai

- Svetainėje „Lietuvos dailės muziejus“ internete <http://www.ldm.lt>: pristatyti naujausi LDM išleisti leidiniai, 2003 metais muziejaus įsigyti eksponatai.
- Administruota, nauja informacija pildyta ICOM-LT svetainė internete.

Sukurtos virtualios ekspozicijos ir parodos

- Tęstiniame skaitmeniniame žurnale „Lietuvos dailės muziejus“ <http://ldmuziejus.mch.mii.lt>: „LDK valdovų rūmų radinių parodos fragmentai“, „XVIII amžiaus mados pasaulis“, „Salve, Italia!“, „Parodos „Vita Sancti Casimiri“ fragmentai“, „Vilniaus universitetas dailėje“, „Liudo Truikio kūryba“, „Antano Gudaičio kūryba“, „Viktoro Vizgirdos kūriniai iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus rinkinių“, „Viktoro Vizgirdos kūriniai iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“, „Viktoro Vizgirdos kūriniai iš privačių rinkinių“, „Liečiu – matau“, „Sokolovų šeimos kūryba“, „Rafaelio Chvoleso kūryba“, „Leonardo Tuleikio kūryba“, „Parodos „Šiuolaikinė Lietuvos taikomoji dailė“ fragmentai“, „Nuolatinės Prano Domšaičio kūrinių ekspozicijos fragmentai“, „Ilgalaikės parodos „Australijos ir Okeanijos tautų meno kūriniai“ (dievybės ir apeigų atributai) fragmentai“, „Prano Domšaičio galerijos Meno pažinimo centre“, „Klaipėdos laikrodžių muziejaus ekspozicijos fragmentai“.

- Portale „Lietuvos muziejai“ <http://www.muziejai.lt>: „Skulptoriaus Vinco Grybo kūryba“, „Balio ir Vandos Sruogų muziejuje“, „Platelių dvaro svirno ekspozicija“, „Rimantės Butkuvienės angelai“, „Kazio Striaupos medžio drožiniai“, „Odetos Bražėnienės kūryba“, „Juozo Grušo memorialinio muziejaus fragmentai“.
- Informaciniame kultūros švietimo leidinyje „Palanga: gintaras, parkas, muziejus“ <http://www.pgm.lt>: „Lietuva – gintaro žemė“, „Palangos grafų Tiškevičių rūmai 2004 m. vasarą“, „Palanga XX a. pradžioje“ (nuotraukos iš Igno Končiaus archyvo).

Dalyvavimas kitų institucijų elektroninės leidybos programose

- Aktuali informacija apie Laikrodžių muziejų buvo skelbiama Klaipėdos miesto kultūros naujienų svetainėje internete <http://www.gis.klaipeda.lt> (G. Kazonienė, I. Macijauskienė).
- Prano Domšaičio galerija dalyvavo PHARE projekte „Klaipėdos ir Liepojos kultūros informacijos sistema turizmui vystyti“. Buvo rengiama ir publikuojama aktuali informacija el. leidinyje <http://www.gis.klaipeda/kis> (K. Jokubavičienė).
- Bendradarbiaujant su Lietuvos institutu dalyvauta programoje „Jaunųjų menininkų ir jų kūrybos pristatymas ir populiarinimas internete“. Parengta informacija apie 9 jaunuosius lietuvių dailininkus ir dailininkų grupes. Koordinatorė dr. R. Pileckaitė.

Edukacija

Meno pažinimo centre (Radvilų rūmai)

(Vad. N. Jarockienė, S. Blažiūnaitė, L. Paukštienė)

Radvilų rūmuose įvyko 200 edukacinių užsiėmimų, Vilniaus paveikslų galerijoje – 178.

Parengtos naujos edukacinės programos

- „Praskleisk paveikslus gaubiantį šydą“, skirta V. Vizgirdos jubiliejinei parodai (Radvilų rūmuose). Užsiėmimų temos: „Dangus pro medžių šakas“, „Pasidairykime po dailininko studiją“, „Visumos harmonija“.
- „Velykos. Stebuklo belaukiant“ (Radvilų rūmuose). Užsiėmimų temos: „Magiški margučių raštai“, „Verbos“.
- „XVIII a. mados pasaulis“ (Vilniaus paveikslų galerijoje). Užsiėmimų temos: „Madų vėjai“, „Karalių mados ir gyvensenos įdomybės XVIII a.“, „Kur žiedais puošias amžina jaunystė“.
- „Magiškas Antano Gudaičio tapybos pasaulis“, skirta A. Gudaičio jubiliejinei parodai (Radvilų rūmuose). Užsiėmimų temos: „Sakmė apie amžiną gamtos judėjimą“, „Nuolatinė žmogaus kelionė žemėje“, „Erdvės paukščiai“.
- „Laiko atspindžiai. Vienos gatvės istorija“ (Radvilų rūmuose). Užsiėmimų temos: „Vilniaus gatvės senoje Vilniaus fotografijoje“, „Šv. Ignoto gatvė tapyboje“, „Šv. Ignoto gatvė tekstilėje“.
- „Kalėdų stebuklo belaukiant“ (Radvilų rūmuose). Užsiėmimų temos: „Šešėlių spektaklis „Dvylika mėnesių“, „Kalėdiniai atvirukai“, kalėdinis vakaras-koncertas Lietuvos dailės muziejaus darbuotojų vaikams (gruodžio 17 d.).
- Tęsti ankstesniais metais įgyvendintų programų užsiėmimai: „Popieriaus gamyba“, „Kostiumo istorija“.

Įgyvendinti projektai

- Tarptautinis „Socrates Grundtvig 2“ programos projektas „Mokymo trikampiai“. Projekto rezultatai visuomenei pristatyti balandžio 30 d. Lietuvos technikos bibliotekoje. Partneriai: Lietuvos technikos biblioteka, Vilniaus suaugusiųjų mokymo centras.
- Paroda „Liečiu – matau“. Vyko spalio 19 d. – lapkričio 6 d. Radvilų rūmuose; lapkričio 18–19 d. Panevėžio krašto muziejuje. Partneriai: Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga, VšĮ „Amatų gildija“, UAB „Brailio spauda“, Panevėžio krašto muziejus, Panevėžio ir Utenos apskrities aklųjų ir silpnaregių centro taryba.
- Lietuvos muziejų asociacijos Švietimo sekcijos projektas „Lietuvos muziejų edukacinės veiklos įvertinimas ir visuomenės poreikių analizė“. Projekto vadovė N. Jarockienė.

Taikomosios dailės muziejuje

(Vad. D. Vaitiekutė, E. Savlevičienė, V. Malinauskas)

Įvyko 187 edukaciniai užsiėmimai pagal LDM Meno pažinimo centro parengtas naujas edukacines programas

- „Vita Sancti Casimiri. Šv. Kazimiero gyvenimas“ (Taikomosios dailės muziejuje užsiėmimus vedė šio padalinio ekskursijų vadovai). Užsiėmimų temos: „Karalaitis Kazimieras. Epochų žmogus ir šventasis“, „Žemiškieji ir dangiškieji šv. Kazimiero simboliai ir dorybės“, „Sunnykės žemėj – užgimęs danguj“.
- „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“. Užsiėmimų temos: „Kelionė iš Vilniaus Žemutinės pilies Senojo arsenalo į Valdovų rūmus“, „Žemutinės pilies rūmai – meno ir amatų centras“, „Lietuvos valdovų rūmai: klestėjimas, gyvensenos įdomybės“.

Laikrodžių muziejuje

(Vad. G. Kazonienė, I. Macijauskienė)

Surengti 49 edukaciniai užsiėmimai

- Edukaciniai užsiėmimai klausos ir regėjimo negalią turintiems vaikams: „Gamtos laikas. Paukščių laikrodis“ (akliesiems), „Gamtos laikas. Gėlių laikrodis“ (kurtiesiems), „Laiko skaičiavimas senovėje“.
- Parengtos naujų edukacinių užsiėmimų programos: „Susikurkime savo laikrodį“, „Jaunasis astronomas“.

Igyvendinti projektai

- „Klaipėdos laikrodžių muziejaus Edukacinio centro modernizavimas“. Koordinatorė G. Kazonienė.
- Švietimo-etnokultūros projektas „Saulės takas ratu“ (saulėgrįžų ir lygiadienių šventės). Koordinatorė I. Macijauskienė.

Prano Domšaičio galerijos Meno pažinimo centre

(Vad. K. Jokubavičienė, V. Gedvilaitė, R. Lengvenytė, J. Jerochina)

Ivyko 404 edukaciniai užsiėmimai.

Prano Domšaičio galerijos Meno pažinimo centre

vykusių edukacinių užsiėmimų temos

- Prano Domšaičio ekspozicijoje: „Tėviškės peizažas“ ir „Gėlės pagal Domšaitį“.
- Australijos ir Okeanijos tautų meno parodoje: „Australijos aborigenų tapyba“, „Papuasų skulptūrų paslaptys“, „Indonezijos dievai ir deivės“.
- Užsiėmimai-dirbtuvės Meno pažinimo centre: „Popieriaus gamyba“, „Pasiruoškime šventėms kartu su Paveikslų galerija“, „Pasidarysiu atviruką (grafika)“, „Šiuolaikinis menas – kas tai?“, „Apie damas ir riterius“, „Kaligrafija dizaine“.
- Arnės Jakobseno (Danija) dizaino parodoje „Mažasis Arne“ (skirta vaikams) – „Kaip pasidaryti kėdė“.
- Parodoje „Saulės sistemos tyrinėjimai“ buvo paruošti ir vedami nauji edukaciniai užsiėmimai.
- Visus metus galerijoje buvo tęsimi sekmadieniniai edukaciniai užsiėmimai „Popietės muziejuje“, skirti pavieniams lankytojams, šeimoms.
- Vasaros sezono metu, bendradarbiaujant su Klaipėdos miesto Moksleivių techninės kūrybos centru, galerijoje veikė „Animacijos studija“.
- Visus metus galerijoje buvo vedami užsiėmimai „Gimtadienis muziejuje“.
- Suorganizuoti du renginiai, kuriuose Klaipėdos miesto mokyklų ir ikimokyklinių įstaigų pedagogams pristatytos Prano Domšaičio galerijos edukacinės programos.

Igyvendinti projektai

- „Atrask save“. Igyvendintas kartu su vaikų globos namais „Smiltelė“. Projektas visuomenei pristatytas, paroda atidaryta balandžio 27 d.
- Projektas, igyvendintas kartu su II spec. internatu. Projektas visuomenei pristatytas, paroda atidaryta gegužės 7 d.
- „Pasaulis po saule“. Igyvendintas kartu su VI Klaipėdos vaikų tuberkuliozės ligoninės mokykla „Smiltelė“ kovo 18 d. – gegužės 18 d. Projektas pristatytas ir paroda surengta birželio 10 d.
- „Europos paradas“. Igyvendintas kartu su VI „Ažuolupės“ pagrindine mokykla balandžio–gegužės mėn. Projektas visuomenei pristatytas, paroda atidaryta birželio 1 d.
- „Atviras žvilgsnis“. Igyvendintas kartu su Klaipėdos vaikų dailės mokykla balandžio 19 d. – gegužės 8 d. Projektas visuomenei pristatytas ir paroda atidaryta gegužės 14 d.
- „Australijos aborigenų taškinė tapyba“. Projektas igyvendintas kartu su Vėžaičių kultūros namų vaikų vasaros stovykla birželio 2–3 d. Projekto paroda surengta Vėžaičių kultūros namuose.

Meno pažinimo centro surengtos parodos

- Klaipėdos m. dailės mokytojų kūrybos paroda. Veikė 2003 m. gruodžio 14 d. – 2004 m. kovo 10 d.
- Klaipėdos m. Vyduo vidurinės mokyklos moksleivių kūrybos paroda. Veikė kovo 13 d. – balandžio 5 d.
- Klaipėdos m. mokyklų mokinių kūrybos paroda. Veikė balandžio 6 d. – gegužės 10 d.
- Bendro projekto su Klaipėdos m. vaikų globos namais „Smiltelė“ pristatymas-paroda. Veikė balandžio 27 d. – gegužės 10 d.
- Paroda, skirta Vizualinio mąstymų strategijos (VMS) programos lankytojams (tapyba iš LDM rinkinių). Veikė gegužės 5 d. – birželio 25 d.
- Bendro projekto su Klaipėdos m. II spec. internatu pristatymas-paroda. Veikė gegužės 7–15 d.
- „Atviras žvilgsnis“ (bendro projekto su Klaipėdos m. vaikų dailės mokykla pristatymas-paroda). Veikė gegužės 14 d. – rugsėjo 9 d.
- Klaipėdos m. mokyklų moksleivių keramikos darbų paroda. Veikė gegužės 24 d. – liepos 20 d.
- Bendro projekto su VĮ „Ažuolupės“ pagrindine mokykla paroda. Veikė birželio 1–7 d.
- Bendro projekto su VĮ Klaipėdos vaikų tuberkuliozės ligoninės mokykla „Smiltelė“ pristatymas-paroda. Veikė birželio 10–24 d.
- „Gordijaus mazgas“. Simo Žaltausko tapybos paroda. Veikė rugsėjo 10–25 d.
- Klaipėdos m. siuvimo ir paslaugų verslo mokyklos moksleivių kūrybos paroda. Veikė 2004 m. spalio 5 d. – 2005 m. sausio 15 d.

Palangos gintaro muziejuje

Surengta 17 edukacinių užsiėmimų

- Bendradarbiaujant su Palangos „Gintaro“ vaikų reabilitacijos centru, muziejuje vestos pamokos-ekskursijos moksleiviams gintaro morfologijos ir jo meninio apdirbimo istorijos temomis.
- Rengti edukaciniai užsiėmimai Kauno profesinio rengimo centro Palangos kurorto verslo skyriaus moksleiviams bei Klaipėdos tęstinių studijų instituto studentams.

Rinkinių apskaita, saugojimas, restauravimas ir konservavimas

- Vykdydamas EUREKA projektą, buvo tęsiami LDM Rinkinių informacinės sistemos (toliau – RIS) vystymo ir Internetinės rinkinių informacinės sistemos (toliau – IRIS) kūrimo darbai. Dirbta kartu su Informacinių technologijų įmone AB „ALNA“.
- Rengta ir teikta medžiaga bendram Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos, Lietuvos archyvų departamento ir LDM kultūros paveldo skaitmeninimo ir el. paslaugų kūrimo projektui Europos regioninės plėtros fondo finansinei paramai gauti.
- Dalyvauta Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcijos projekto rengimo darbo grupės veikloje.
- Dalyvauta PHARE projekto „Integralios virtualios bibliotekų informacinės sistemos sukūrimas“ priežiūros komiteto darbe.
- Dalyvauta Lietuvos standartizacijos departamento Technikos komiteto LST TK 47 (informacija ir dokumentavimas) darbe. Parengtas siūlomų priimti Lietuvos standartais tarptautinių muziejūninkystės standartų sąrašas.
- Parengtas ir LR kultūros ministerijai pristatytas pasiūlymas įkurti LIMIS (Lietuvos muziejų informacinės sistemos) centrą prie LDM.
- Remiantis LR kultūros ministerijos ir LDM 2002 m. lapkričio 30 d. sutartimi Nr. 02/487 buvo tęsiama programa, skirta lituanistinių muziejūnų vertybių paieškai užsienyje internetu. Pratęsus ARTPRICE abonementą, peržiūrėtos aukcionų duomenų bazės ir LDM lituanistikos duomenų bazės papildytos 203 naujais įrašais.
- 2004 m. pabaigoje Lietuvos dailės muziejaus rinkiniuose buvo saugoma 218 315 eksponatų. Per metus įsigyta 1199 vnt. pagrindinio rinkinio eksponatų ir 130 vnt. pagalbinių rinkinio eksponatų.

Eksponatų saugojimas, restauravimas-konservavimas

LDM RATS centro restauravimui ir konservavimui pateikti bei atgal grąžinti eksponatai

- Vaizduojamosios dailės 564 / 282 vnt.
- Taikomosios dailės 199 / 162 vnt.
- Liaudies meno 160 / 188 vnt.
- Iš viso: 923 / 632 vnt.

Eksponatų judėjimas, dokumentacijos tvarkymas

- Parodoms užsienyje išduota 320 eksponatų.
- Parodoms iš užsienio priimti 524 eksponatai.
- Iš parodų užsienyje grąžinti 83 eksponatai.
- Ilgalaikiam saugojimui (depozito teisėmis) išduota 470 eksponatų.
- Laikinam ir ilgalaikiam saugojimui (depozito teisėmis) iš įvairių įstaigų ir privačių asmenų priimti 1652 eksponatai.
- Grąžinta ilgalaikiam saugojimui buvę atiduoti (depozito teisėmis) 19 eksponatų.
- Pasibaigus parodai „Krikščionybė Lietuvos mene“, įvairioms bažnyčioms, muziejams bei privatiems asmenims grąžinti 543 kūriniai, sutvarkyta su tuo susijusi dokumentacija.

Kompiuterinė rinkinių apskaita

- Iš viso LDM rinkinių duomenų bazėje (LDMRIS) iki 2004 m. pabaigos buvo sukaupti pagrindiniai duomenys apie 116 576 eksponatus.
- Per metus į LDMRIS įvesti pagrindiniai duomenys apie 1538 eksponatus.
- Paruošta įvedimui į LDMRIS 363 eksponatų 1089 skaitmeniniai vaizdai (ima.tie, imgmax.jpg ir imgmin.jpg), į LDMRIS iki 2004 m. pabaigos įvesta 220 eksponatų 660 skaitmeninių vaizdų.

- Buvo nuskaityti ir suskaitmeninti 1155 eksponatų vaizdai, neįvedant jų į LDMRIS, 5655 vnt. papildyta rinkinių topografijos kompiuterinė duomenų bazė.

Eksponatų saugojimas

- Užbaigta montuoti senosios skulptūros, akvarelės ir pastelės saugyklų (Bokšto g. 5) įranga.
- Perkelti rinkiniai (akvarelės ~ 3200 vnt., pastelės ~ 1000 vnt., senosios skulptūros ~ 700 vnt.), pakeistos visos saugojimo medžiagos, sudaryti nauji topografiniai sąrašai.
- Parengtos 8 naujų saugyklų (Bokšto g. 5) techninės užduotys skelbiamam saugyklų įrangos įsigijimo konkursui.
- Aptarnauti 77 lankytojai. Jiems tyrinėjimui, fotografavimui ir filmavimui pateikta daugiau kaip 1500 eksponatų.

Restauravimas

Lietuvos muziejams, Vilniaus universitetui, Lietuvos bažnyčioms bei privačioms kolekcijoms buvo restauruojami tapybos darbai, polichromuotos medinės skulptūros, grafikos eksponatai, pergamentai, dokumentai, žemėlapiai, tekstilės, keramikos, stiklo, kaulo, metalo dirbiniai, meniniai baldai, istoriniai rėmai, archeologiniai radiniai – iš viso 989 eksponatai. Iš jų Lietuvos dailės muziejui – 483 eksponatai, kitiems 27 Lietuvos muziejams – 378 eksponatai, kitoms įstaigoms (Pilių tyrimo centrui „Lietuvos pilys“, Vilniaus universitetui) – 32 eksponatai, Lietuvos bažnyčioms ir vienuolynams – 33 eksponatai, privačioms kolekcijoms 63 eksponatai.

Konservavimas

Ilgalaikiam saugojimui ir eksponavimui per metus buvo konservuoti 1857 eksponatai. Iš jų tapybos kūrinių – 428, tekstilės eksponatų – 167, istorinių spaudų, vaško, gipso, surgučio, popieriaus antspaudų – 1262.

Restauruojamų kūrinių technologiniai tyrimai

Tyrinėta 640 restauruojamų (ar pateiktų ekspertizei) kūrinių (dauguma instrumentinių tyrimų atlikta bendradarbiaujant su Vilniaus universitetu, Teismo ekspertizės centru bei institutu, Kauno technologijos universitetu ir kitomis mokslo įstaigomis). 421 objektui atlikti technologiniai tyrimai mikrocheminiu, mikroskopiniu ir infraraudonosios spektroskopijos metodais. 116 kūrinių – fizikiniai tyrimai, 103 restauruojamiems kūriniams – mikrobiologinio užterštumo tyrimai. Atlikti oro mikrobiologinio užterštumo bei sezoniniai mikroklimatiniai tyrimai LDM tapybos, grafikos, taikomosios dailės, skulptūros ir liaudies meno saugyklose, Prano Domšaičio galerijoje.

Restauravimo medžiagų ir technologijų paieškos bei patikros moksliniai tiriamieji darbai

Visi tiriamieji darbai buvo atliekami bendradarbiaujant su mokslo tyrimo įstaigomis: Vilniaus universiteto chemijos ir fizikos fakultetais, Kauno tekstilės institutu, Kauno technologijos universitetu. Tyrimų temos

- Baltyminių klijų, naudojamų tapybos restauravimui, savybių patikra (J. Lukšėnienė, tapybos rest. L. Lukoševičius).
- Celiuliozės darinų, naudojamų restauravimui, savybių ir senėjimo procesų patikra ir praktinis pritaikymas tapybos dubliavimui (J. Lukšėnienė, R. Butkevičiūtė, tapybos rest. A. Vaineikis).
- Polimerų taikymas tapybos konservavimui (J. Lukšėnienė, tapybos rest. V. Jurkaitė).
- Klijų muziejinei tekstilei dubliuoti parinkimas (D. Ragauskienė, tekstilės rest. D. Valujevičienė).
- Epoksidinių dervų stiklo konservavimui paieška ir tyrimas (J. Lukšėnienė, keramikos rest. L. Adomaitytė).

- Spalvoto kopijavimo aparato spinduliuotės įtakos meno kūriniams tyrimas (L. Grabauskaitė, grafikos ir pergamentų rest. D. Jonynaitė, J. Žebelis).
- Popieriaus neutralizavimo kalcio bikarbonatu tyrimas (L. Grabauskaitė, grafikos rest. E. Piščikaitė, P. Zovė).
- Lipazių riebalus skaidančių fermentų panaudojimo galimybių restauruojant kultūros vertybes tyrimas (L. Grabauskaitė, grafikos ir pergamentų rest. D. Jonynaitė).
- Sintetinių dažiklių pritaikymas tekstilės restauravimui (J. Bagdzevičienė, tekstilės rest. E. Mazūraitė).
- Ekspонатų saugojimo medžiagų sudėties ir savybių patikra (D. Ragauskienė, R. Butkevičiūtė).
- Naujų dezinfekcinių priemonių paieška ir patikrinimas (I. Bubiniene, R. Butkevičiūtė).
- Senųjų nuotraukų, atliktų kalotipijos technika, identifikavimo metodas (J. Lukšėnienė, J. Bagdzevičienė).

Vykdyti restauravimo projektai

- „Lietuvos muziejų rinkinių būklės įvertinimas“ (finansavo LR kultūros ministerija). Įgyvendinant projektą, spalio–gruodžio mėn. restauravimo centro specialistai lankėsi Alytaus kraštotyros muziejuje ir jo padaliniuose, Druskininkų miesto muziejuje, Lazdijų kultūros, švietimo ir istorijos muziejuje, Merkinės muziejuje, V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje Subartonyse. Komandiruočių metu buvo apžiūrėti muziejų ekspozitai saugyklose ir ekspozicijų salėse, įvertinta jų būklė klasifikuojant pagal kategorijas. Alytaus apskrities muziejuose paruošta 1 290 ekspонатų būklės kortelių.
- Atstatomų LDK VR interjerų ekspонатų restauravimas:
  - o Buvo tęsiamas gobeleno „Saliamono turtai“ (Bruselis, 1640–1654 m., 288x235, LDM, inv. nr. TA 800) restauravimas (rest. A. Petroševičiūtė, R. Togonidzė, rest. technologės J. Bagdzevičienė, I. Bubiniene).
  - o Užbaigti restauruoti ir konservuoti senosios kartografinės ir sfragistikos ekspozitai:
    - G. Bleau, J. Bleau. Le Theatre du Monde ou Nouvel Atlas. Amsterdamas. 1645. 256 lapai, 47,8x29,5. VU biblioteka, inv. nr. M 1528/1. Rest. A. Želvienė, rest. technologė R. Butkevičiūtė.
    - G. de l'Isle. Mappede Monde... Paryžius. 1730. 42,5x64,2. VU biblioteka, inv. nr. 2923030. Rest. A. Želvienė, rest. technologė R. Butkevičiūtė.
    - B. Schotano i Sterringa. Tabula comitatus Frisiae... Amsterdamas. XVII a. 56x66. VU biblioteka, inv. nr. 2923294. Rest. A. Želvienė, rest. technologės J. Lukšėnienė, R. Butkevičiūtė.
    - Sfragistikos rinkinys. XV–XIX a. Pusiau brangūs akmenys, spalvoti metalai, kt. medžiagos, 1262 vnt. LDM. Rest. B. Kunkulienė, rest. technologės J. Lukšėnienė, R. Butkevičiūtė.
- Kultūros vertybių apsaugos departamento bažnytinės dailės restauravimo projektas:
  - o Buvo tęsiamas Žemaičių Kalvarijos mažosios bazilikos didžiojo altoriaus paveikslo (nežinomo XVII a. tapytojo „Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu“. 185x120. Inv. nr. DR 1293) restauravimas. Rest. J. Bilotienė, R. Derkintis, E. Juknienė, B. Kaupienė, rest. technologai J. Lukšėnienė, J. Bagdzevičienė, I. Bubiniene, R. Vedrickas.
  - o Restauruota nežinomo XVII a. I p. Lietuvos dailininko skulptūra „Apaštalas Jokūbas“ (h 163 cm, inv. nr. DR 494, Skarulių (Jonavos r.) Šv. Onos bažnyčia). Rest. P. Kuodis, rest. technologės L. Kruopaitė, I. Bubiniene.

Kvalifikacijos kėlimas (stažuotės, seminarai, studijos)

- Vykdamas Lietuvos muziejų kompiuterizavimo koncepcijos nuostatai dėl Lietuvos muziejų bibliotekų įtraukimo į LIBIS, kartu su LIBIS centru ir SINTAGMA suorganizuotas seminaras šešių didžiausių muziejų bibliotekų darbuotojams (koordinatoriė L. Meškelevičienė).
- Lietuvos muziejūninkams seminare Nidoje pristatyta kuriama Rinkinių informacinė sistema (koordinatoriė L. Meškelevičienė kartu su įmone „ALNA“).
- Prano Gudyno muziejinių vertybių restauravimo centre stažavosi 18 restauratorių iš Lietuvos ir užsienio muziejų bei kitų institucijų (Maskvos Kremliaus, Latvijos istorijos, Latvijos valstybinio, Venspilio, Lietuvos liaudies buities ir Kernavės muziejų, VU Chemijos ir Istorijos fakultetų, Vilniaus dailės akademijos).
- Prano Gudyno restauravimo centro darbuotojai dėstė mokymo įstaigose, ruošiančiose restauratorius (Vilniaus universitete: D. Ragauskienė, J. Lukšėnienė, J. Senvaitienė, L. Kruopaitė, L. Vedrickienė, D. Jonynaitė; Vilniaus dailės akademijoje: D. Panavaitė, E. Mazūraitė, L. Lukoševičius).
- Prano Gudyno restauravimo centro Mokslinių tyrimų skyriuje diplominius darbus parengė 9 Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto Kultūros vertybių restauravimo chemijos profesinių studijų absolventai. Diplominiams darbams vadovavo J. Bagdzevičienė (1), L. Grabauskaitė (2), D. Ragauskienė (2), J. Lukšėnienė (4).
- Rinkinių apskaitos, tyrinėjimo ir saugojimo centre stažavosi 14 Vilniaus dailės akademijos menotyros specialybės ir Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Muziejūninkystės studijų programos studentų, LDK valdovų rūmų interjerų ir ekspozicijų skyriuje stažavosi 7 VU Istorijos fakulteto studentai.
- Bendradarbiaujant su Kultūros darbuotojų tobulinimosi centru, balandžio 28–29 d. Vilniuje surengtas seminaras Lietuvos muziejūninkams „Ekspонатų iš organinių medžiagų saugojimo priemonės ir sąlygos“. Koordinatorė L. Meškelevičienė, organizavo Kultūros darbuotojų tobulinimosi centras. Seminaro dalyviai išklausė parodos „XVIII amžiaus mados pasaulis“ kuratorės E. Orlinskos-Mianowskos paskaitą.
- Bendradarbiaujant su Kėdainių krašto muziejumi ir Lietuvos muziejų asociacija surengtas seminaras muziejūninkams „Multikultūrinės edukacinės programos muziejuose“. Vyko kovo 24 d. Kėdainių krašto muziejuje. Renginio organizatorė N. Jarockienė.
- Bendradarbiaujant su Lietuvos muziejų asociacija ir Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centru surengtas seminaras muziejūninkams „Muziejų edukacinės programos“. Vyko spalio 11–12 d. Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centre. Renginį organizavo N. Jarockienė.
- Palangos gintaro muziejuje balandžio 24 d. surengtas seminaras Klaipėdos apskrities ekskursijų vadovams. Pranešimus skaitė A. Tranyzas, L. Janavičienė, R. Makušienė.

Lietuvos dailės muziejaus darbuotojų kvalifikacijos kėlimas (stažuotės, kursai, seminarai ir kt.)

- D. Jonynaitė dalyvavo 2 savaitių stažuotėje Maskvos Kremliaus muziejų restauravimo centre.
- V. Lukšėnienė dalyvavo 2 savaitių stažuotėje Maskvos Kremliaus muziejų restauravimo centre.
- R. Vedrickas dalyvavo 8 savaitių stažuotėje Luvro Prancūzijos muziejų restauravimo ir tyrimų centre.
- E. Virpilaitienė dalyvavo seminare „Kiniškų ritinėlių restauravimas“, kuris vyko Latvijos užsienio dailės muziejuje.
- S. Blažiūnaitė balandžio 19–30 d. dalyvavo Pecs mieste (Vengrijoje) surengtuose „Retextil“ kursuose; spalio–lapkričio mėnesiais – stažuotėje Stundars muziejuje Solf mieste (Suomija); gegužės 17–21 d. tarptautiniame seminare „Aktyvus pilietiškumas ir neformalus suaugusiųjų mokymas“ Kario mieste (Suomija).
- D. Orlovičienė kovo 10 d. dalyvavo Ekonomikos mokymo centro surengtame seminare „Viešųjų pirkimų įstatymas. Pokyčiai ir praktinis taikymas“.

- J. Žukaitė balandžio 28 d. dalyvavo UAB „Mokesčių srautas“ surengtame seminare „Raštvedyba“, lapkričio 9 d. – kvalifikacijos „Vananta“ surengtame seminare „Tarybinio bendravimo psichologija, etiketas ir tarptautinis protokolas“.
- Dr. L. Jablonskienė gegužės 19 d. dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „May Fair. Tarptautiniai kultūriniai mainai išaugusioje Europos Sąjungoje“, kuri vyko Mančesteryje. Konferenciją surengė Europos Sąjungos kultūros programų centras Didžiojoje Britanijoje (EUCLID).
- V. Krivickienė, E. Lukaitienė birželio 10 d. dalyvavo VI EGLASOS konsultacijų centro surengtame seminare „Darbo teisė“.
- Dr. L. Jablonskienė spalio 3–5 d. dalyvavo Drezdene vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Permaštant kultūros mainų strategiją“. Konferenciją surengė Vokietijos tarptautinių ryšių institutas (IFA).
- N. Perlavičiūtė dalyvavo Vidaus auditorių asociacijos organizuojuose seminaruose: gruodžio 13 d. „COBIT informacinių technologijų valdymo modelis“, lapkričio 17 d. „Vidaus audito vieta šiuolaikinėse organizacijose ir strateginis planavimas“, rugsėjo 27 d. „COSO vidaus kontrolės modelio praktinis pritaikymas“ bei Finansų ministerijos Mokymo centro organizuojuose kursuose „Vidaus auditorių dalykinės ir vadybinės kvalifikacijos tobulinimas“.
- Kovo 22 d. ir kovo 30 d. muziejaus darbuotojams surengtas seminaras „Pajamų deklaravimas už 2003 metus“. Vedė N. Perlavičiūtė.
- G. Kazonienė, I. Macijauskienė, R. Martinkus, R. Skirmontienė balandžio 11, 13 ir 23 d. dalyvavo teoriniame-praktiniame seminare „PHARE projektų rašymas“.
- V. Macienė, A. Tranyzas balandžio 17 d. dalyvavo seminare „Pajūrio regioninė kultūra pirmisiais įstojimo į Europos Sąjungą metais“.
- I. Macijauskienė balandžio 21 d. dalyvavo Kretingos pedagogų švietimo ir kultūros centro surengtame seminare „Mūsų namai tradicinėje kultūroje“.
- I. Macijauskienė gegužės 7 d. dalyvavo Lietuvos liaudies kultūros centro ir LR kultūros ministerijos surengtame seminare „Tradicijų perimamumas: uždaviniai ir jų sprendimo būdai“.
- I. Macijauskienė spalio 2 d. dalyvavo KU Humanitarinio fakulteto Istorijos katedros surengtoje konferencijoje „Klaipėdos priemiesčių gyvenimas XVI–XIX a.“ (II mažųjų Klaipėdos istorijos tyrimų konferencija).
- V. Macienė, R. Makušienė, A. Tranyzas spalio 8 d. dalyvavo Palangos m. savivaldybės ir Palangos TIC surengtoje konferencijoje „Turizmas Palangos kurorte: dabartis ir perspektyvos“, skirtoje Pasaulinei turizmo dienai.
- G. Kazonienė spalio 10–11 d. dalyvavo Lietuvos dailės muziejaus ir Kultūros darbuotojų tobulinimo centro surengtame seminare „Muziejų edukacinės programos“.
- Lapkričio 30 d. muziejaus darbuotojams LDM Konferencijų centre surengtas seminaras „Muziejaus biudžeto sandara“. Seminarą vedė N. Perlavičiūtė.
- Suorganizuota kvalifikacijos kėlimo kelionė muziejiniams į Čekijos, Slovakijos, Kroatijos, Vengrijos muziejus ir į UNESCO saugomus gamtos ir kultūros paveldo objektus. Kelionės koordinatorė L. Meškelevičienė.
- Birželio 4–11 d. suorganizuota kvalifikacijos kėlimo kelionė muziejiniams į Lenkijos miestus Seinus, Vygrius, Balstogę, Kazimiežą Dolnį, Pulavus, Liubliną, Lancutą, Krokuvą, Tyniecą, Pieskovą Skalą, Čenstakavą, aplankant muziejus, istorinius rūmus, pilis, kitus architektūros ir kultūros paveldo objektus. Kelionės koordinatorės D. Tarandaitė, R. Urbonienė.
- Grupė muziejaus darbuotojų 2004 m. rugsėjo mėn. – 2005 m. sausio mėn. lankė italų kalbos kursus. Organizavo dr. V. Dolinskas.
- Aukštesnės restauratorių kvalifikacinės kategorijas apsigynė 9 restauratoriai: M. Šimelionytė, G. Žičkuvienė, L. Kruopaitė, A. Petroševičiūtė, M. Jankūnienė, M. Zigmantas, D. Varnas, R. Švelnikas, B. Kaupienė, R. Derkintis.

Metodinė pagalba Lietuvos ir užsienio muziejams bei kitoms institucijoms

- Teiktos konsultacijos rinkiniuose saugomų meno kūrinių atribucijos, istorijos ir kt. klausimais 84 kitų muziejų, mokslinių institutų darbuotojams.
- Teiktos konsultacijos restauravimo technologijos ir eksponatų piminio valymo bei saugojimo klausimais Lietuvos mokslų akademijos ir Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekų, Šiaulių „Aušros“, Panevėžio kraštotyros, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejų restauratoriams, Alytaus kraštotyros, Vilkaviškio krašto, Druskininkų miesto ir kt. muziejų darbuotojams.
- Šiuolaikinės dailės informacijos centras teikė konsultacijas ir rekomendacijas užsienio meno institucijų kuratoriams, Lietuvos muziejų, galerijų ir kitų įstaigų darbuotojams, Vilniaus dailės akademijos studentams.

Bibliotekos, archyvo, fototekos darbas

- Archyve susistemintos ir apiformintos 2002 m. bylos, parengti jų apyrašai:
  - o Parengta 2005 m. bylų nomenklatūra.
  - o Pradėtas sudaryti Fondo B–8 kompiuterinis katalogas.
  - o Bibliotekoje suinventorinta 517 vnt. leidinių, kataloguota apie 500 naujai ir seniau gautų leidinių.
  - o Skaitytojams abonemente išduota apie 1000 leidinių.
  - o Padaryta apie 3000 kopijų skaitytojams.
  - o Fototekoje suinventorintos 825 skaidrės, 275 negatyvai ir pozityvai, 10 vaizdo kasečių.

Administracinės pertvarkos

- Įgyvendinant Lietuvos Respublikos muziejų įstatymo pakeitimo įstatymą (2 straipsnio 3 dalis „Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas“), kuriuo nurodoma per vienerius metus nuo šio įstatymo priėmimo suderinti su įstatymu muziejaus steigimo dokumentus, sausio 19 d. direktoriaus įsakymu Nr. V.1-5 buvo patvirtinti Lietuvos dailės muziejaus padalinių laikinieji nuostatai, parengta nauja muziejaus statuto redakcija, kuri buvo patvirtinta 2004-04-21 kultūros ministro įsakymu Nr. IV95 „Dėl Lietuvos dailės muziejaus statuto patvirtinimo“.
- Birželio 15 d. direktoriaus įsakymu Nr. V.1-42 buvo patvirtintos muziejaus Vidaus darbo tvarkos taisyklės.
- Birželio 28 d. patvirtinta Muziejaus tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo tvarka.
- Lietuvos dailės muziejaus tarnybinių automobilių ir privačių tarnybinėms komandiruotėms naudojamų automobilių kuro normų nustatymo tvarka buvo patvirtinta birželio 28 d.
- Direktoriaus įsakymu Nr. V.1-38 gegužės 27 d. buvo patvirtinta Lietuvos dailės muziejaus organizacinė struktūra (Organizacinės struktūros aprašas; organizacinės struktūros schema; organizacinės struktūros schema, nustatanti pavaldumo ir atskaitomybės ryšius), kuri gruodžio 20 d. direktoriaus įsakymu Nr. V.1-77 buvo pakeista, įvedant direktoriaus pavaduotojo investicinėms programoms pareigybę, įkurti nauji padaliniai Investicinių projektų parengimo ir administravimo tarnyba, Informacinių sistemų tarnyba bei Rinkinių skaitmeninio centro, o Pastatų ir technologinių įrenginių eksploatavimo tarnyba sudaryta sujungus Eksploatavimo ir aptarnavimo tarnybą bei Centrinį rūmų aptarnavimo tarnybą. Dėl įvedamų naujų darinių koreguotas kai kurių veikiančių padalinių bei pareigybių veiklos įvardijimas (organizacinės struktūros aprašas; organizacinės struktūros schema; organizacinės struktūros schema, nustatanti pavaldumo ir atskaitomybės ryšius).

Ūkinė ir finansinė veikla

- Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta Strateginio planavimo metodika, parengtos ir vykdytos 2004 m. muziejaus išlaidų sąmatos.
- Parengtas 2005 m. finansinės veiklos projektas.

Investicinių projektų lėšų panaudojimas

- Vykdydamas Valstybės investicijų programą 2003–2007 metams, Lietuvos nacionalinės dailės galerijos rekonstravimui buvo numatyta 17 700 tūkst. Lt suma. 2004 m. buvo skirta 4 000 tūkst. Lt galerijos projektavimui ir rekonstrukcijos darbų pradžia. Panaudojant skirtas lėšas, buvo atlikti pastato stogo ir kt. konstrukcijų techniniai tyrimai, geodezinių, geologinių ir kt. tyrimų darbai. Užbaigtas galerijos rekonstrukcijos ir išplėtimo techninis projektas ir atlikta jo ekspertizė. Užbaigus techninės dokumentacijos parengimą, buvo paskelbtas atviras supaprastintas rangovo konkursas. Kadangi LDM Viešųjų pirkimų komisija (pirmininkas A. Kulikauskas), skelbdama rangovo konkursą, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 8 ir 10 straipsnius, remiantis Viešųjų pirkimų tarnybos įpareigojimu, pateiktu 2004-11-26 raštu Nr. 4S-25-2378, teko šį konkursą nutraukti. Buvo paskelbtas viešas tarptautinis konkursas, atitinkantis Viešųjų pirkimų įstatymą. Dėl šios priežasties 2004 m. liko nepanaudota 3 316,9 tūkst. Lt, skirtų galerijos rekonstravimui.
- 2004 m. buvo baigtas vykdyti Chodkevičių rūmų ansamblio restauravimo-pritaikymo investicinis projektas. Iš 2004 m. skirtų 1 288 000 Lt už 1 191 000 Lt buvo įsigyta ir sumontuota dalis saugyklų įrangos (užbaigta montuoti 2005 m. sausio mėn.). Likusios lėšos, 97 000 Lt, panaudotos baigiamiesiems restauravimo darbams bei kt. išlaidoms.
- Pagal muziejaus direktoriaus 2004 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. V.1-31 patvirtintą Prano Gudyno restauravimo centro renovacijos ir plėtros koncepciją buvo parengtas ir pateiktas 2005 m. Valstybės investicijų programai Prano Gudyno restauravimo centro kapitalinio remonto ir išplėtimo projektas. Lėšos projekto įgyvendinimui nebuvo skirtos.
- Pagal muziejaus direktoriaus 2004 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. V. 1-32 patvirtintą Liaudies meno tyrimo centro koncepciją buvo parengtas ir pateiktas 2005 m. Valstybės investicijų programai Liaudies meno tyrimo centro pastato, esančio Goštauto g. 1, kapitalinio remonto ir pritaikymo centro reikmėms projektas. Lėšos projekto įgyvendinimui nebuvo skirtos.

Muziejaus apsaugos sistemų modernizavimas

- Gavus dalinį finansavimą iš Muziejų apsaugos stiprinimo programos, atlikti šie darbai muziejaus padaliniuose:
  - o Vilniaus paveikslų galerijos vaizdo stebėjimo ir įrašymo sistemos pakeitimas.
  - o Prano Domšaičio galerijos apsaugos ir gaisro signalizacijos sistemų atnaujinimas ir vaizdo stebėjimo ir įrašymo sistemos įrengimas.
  - o Laikrodžių muziejaus apsaugos sistemos atnaujinimas ir vaizdo stebėjimo ir įrašymo sistemos įrengimas.
  - o Planuotas Vilniaus paveikslų galerijos apsaugos sistemos centrinio pulto rekonstravimas dėl sumažintų lėšų nebuvo atliktas. Šiuos darbus numatyta įtraukti į 2005 m. Muziejų apsaugos stiprinimo programą.
- Remontas ir kiti darbai:
  - o Pradėtas Prano Gudyno muziejinių vertybių restauravimo ir konservavimo centro stogo kapitalinis remontas.
  - o Panaudojant įvairių projektų ir programų lėšas bei muziejaus pagrindinių priemonių įsigijimo lėšas, ženkliai atnaujinta ir papildyta muziejaus kompiuterinės, dauginimo, garso, vaizdo ir kitos organizacinės technikos bazė. Pajūrio padaliniai prijungti prie DSL tako sistemos, čia dirbantiems žmonėms sudaryta galimybė naudotis internetu ir elektroniniu paštu, palaikyti ryšį bei keistis informacija su pagrindinio muziejaus kompiuterių tinklo vartotojais.
  - o Muziejaus ūkinės tarnybos metų pabaigoje persikėlė į patalpas, esančias Liejyklos g. Pastatų kompleksas, esantis Labdarių g. 3, paruoštas perduoti Vilniaus m. savivaldybei.
  - o Dėl lėšų trūkumo muziejaus paprastųjų išlaidų sąmatoje didesnės apimties einamojo remonto darbai nebuvo planuojami. Buvo vykdomi kasdieniai pastatų priežiūros bei įrengimų eksploatacijos darbai, minimalūs palaikomojo remonto darbai.

Vidaus auditas

- Užbaigta 2003 m. muziejaus finansinių srautų analizė.
- 2003 m. Vidaus audito tarnybos veiklos ataskaita pateikta muziejaus vadovybei.
- Atliktas 2003 m. programų vykdymo vertinimo auditas.
- Atliktas Ekonominės-finansinės tarnybos veiklos auditas.
- Atliktas muziejaus vidaus kontrolės sistemos įvertinimo auditas.
- Atliktas Prano Gudyno restauravimo centro veiklos auditas.
- Atliktas 2004 m. muziejaus finansinės veiklos kai kurių rodiklių analitinis auditas.
- Atliktas tarnybinių mobiliųjų telefonų naudojimo auditas.
- Pradėtas viešųjų pirkimų muziejuje auditas (numatyta užbaigti 2005 m. vasario mėn.).
- Vykdyta poauditinė veikla.

LDM direktorius Romualdas Budrys apdovanotas Santarvės fondo ordinu „Pro augenda concordia“

2003 m. Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys paminėjo 70-ies metų sukaktį. Tų pačių metų pabaigoje buvo sužinota, kad jam už santarvės puoselėjimą paskirtas Santarvės fondo ordinas „Pro augenda concordia“. Apdovanojimas įteiktas 2004 m. sausio 8 d. ta proga Lietuvos dailės muziejaus padalinyje Taikomosios dailės muziejuje surengtame kultūros vakare.

Tokiu ordinu iki 2004 m. buvo apdovanoti: LR Vyriausybės vadovas Algirdas Brazauskas, kardinolas Vincentas Sladkevičius, monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, poetas Justinas Marcinkevičius, literatūrologė Viktorija Daujotytė, kunigas Stanislovas Dobrovolskis – tėvas Stanislovas, aktorius Donatas Banionis, gydytojas Antanas Vinkus, pirmoji atkurtosios Lietuvos Vyriausybė.

Romualdas Budrys gimė 1933 m. liepos 26 d. Radviliškio rajone, Vertimų-Vakarų kaime. Baigęs Telšių dailės technikumą, 1954–1959 m. studijavo Lietuvos TSR valstybiniame dailės institute (dabar Vilniaus dailės akademija), kur įgijo menotyrininko specialybę. Po studijų metus stažavosi Ermitaže (1959–1960). Lietuvos dailės muziejuje pradėjo dirbti dar studijuodamas – 1958–1959 m. buvo muziejaus ekskursijų vadovas. Metus po studijų (1959–1960) dirbo muziejaus restauratoriumi, 1960–1979 m. buvo direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams.

Lietuvos dailės muziejaus direktoriumi paskirtas 1979 m.

1960–2003 m. R. Budrys buvo daugiau kaip 1000 nacionalinių ir tarptautinių dailės ir gintaro parodų ekspozicijų autorius.

Dirbdamas muziejuje 1960 m. jis pradėjo rengti ir įgyvendinti naujų Lietuvos dailės muziejaus padalinių ekspozicijų kūrimo programas. Svarbiausios iš jų:

Palangos gintaro muziejaus sukūrimas

1963 m. su architektu J. Masalskiu parengė pirmąją gintaro ekspoziciją grafo Felikso Tiškevičiaus rūmuose Palangoje (96 kv. m parodė 478 eksponatus), kurią iš-

plėtė ir atnaujino 1965 m. (150 kv. m parodyta 940 gintaro eksponatų). Iškelus iš rūmų Lietuvos dailininkų kūrybos namus, su konsultantais R. Rimantiene ir Vl. Katinu 1969 m. atidarė naujai išplėstą, mokliškai pertvarkytą gintaro ekspoziciją (750 kv. m parodė 3 tūkst. eksponatų). Nuo 1971 m. atnaujintuose ir muziejinei veiklai pritaikytuose Palangos gintaro muziejaus rūmuose, kur veikia nuolatinė ekspozicija, surengė ir kelias dešimtis gintaro meistrų kūrybos parodų. 1992 m. Ispanijoje veikusioje pasaulinėje parodoje „EKSPO-92“ surengė gintaro parodą Lietuvos, Latvijos ir Estijos paviljone.

Nuo 1982 m. su geologu V. Katinu vykdė naujos – jau ketvirtosios – Gintaro muziejaus ekspozicijos parengiamuosius darbus, o 1986 m. vasaros pradžioje atidarė naująją Gintaro muziejaus ekspoziciją, kurioje per abu rūmų aukštus buvo parodyta 4,5 tūkst. eksponatų. Ši ekspozicija veikia iki šiol. Gintaras joje pristatomas dviem aspektais: gintaro susidarymas ir gintaro panaudojimas kultūros istorijos raidoje. Šioje ekspozicijoje eksponuojamas ir didžiausias muziejuje turimas gintaro gabalas, sveriantis 3524 gramus.

Restauravimo centro sukūrimas

Romualdas Budrys kartu su Pranu Gudynu 1963 m. pradėjo kurti muziejinių vertybių restauravimo centrą. 1963–1976 m. buvo įkurtos muziejinių vertybių (popieriaus, tekstilės, tapybos, archeologijos ir kt.) restauravimo dirbtuvės. 1978 m. jos reorganizuotos į Lietuvos dailės muziejaus restauravimo ir konservavimo centrą. 1980 m. šis LDM padalinys pavadintas Prano Gudyno muziejinių vertybių restauravimo ir konservavimo centru.

Verkių rūmų ekspozicija

1976 m. R. Budrys Verkių rūmuose sukūrė istorinių interjerų ekspoziciją, kurioje buvo pristatyta istorinė elitinės kultūros aplinka. Ši ekspozicija specialistų buvo vertinama kaip ypač kokybiškas kultūros palikimo aktualizavimo pavyzdys.

Juodkrantės miniatiūrų muziejus

1977 m. R. Budrys vadovavo Juodkrantės evangelikų liuteronų bažnyčios restauravimo darbams ir jos pritaikymo Miniatiūrų muziejui projekto sukūrimui ir įgyvendinimui, muziejaus ekspozicijos sukūrimui (atidaryta 1982 m.).

Vilniaus paveikslų galerijos sukūrimas

1960 m. R. Budrys pradėjo rengti Vilniaus arkikatedros bazilikos restauravimo programą, kuri buvo vykdoma iki pat šios šventovės grąžinimo tikintiesiems – buvo ne tik restauruojamas pastatas, suniokota jo aplinka, bet ir atliekami katedros tyrimai, įrengta moderni šildymo, ventiliacijos, apsaugos sistema, restauruoti var-

Romualdas Budrys. 2004 m.

gonai, vykdyti archeologiniai kasinėjimai, šventovės požemiuose sukurtas mauzoliejus. R. Budrys buvo tarp tų žmonių, kurie nuosekliai dirbo rengiant katedros perdavimą Bažnyčiai ir pritaikant daugelį metų LDM žinioje buvusį pastatą šiuolaikinėms bažnyčios reikmėms.

Vadovaudamas LDM, R. Budrys organizavo Chodkevičių rūmų restauravimo ir pastato pritaikymo Vilniaus paveikslų galerijos (šiuose rūmuose veikia nuo 1994 m.) reikmėms darbus, sukūrė ir įgyvendino šios galerijos ekspozicijų programą.

Surengė Europos Tarybos kultūros kelių programos parodas „Lietuvos baroko dailė“, „Lietuvos vienuolynų dailė“ ir parengė šių parodų ekspozicijas. Jis buvo ir 1998 m. Vilniaus paveikslų galerijoje surengtos tarptautinės parodos „Vilniaus klasicizmas“ ekspozicijos autorius.

Taikomosios dailės muziejaus sukūrimas

Nuo 1985 m. R. Budrys organizavo Senojo arsenalo vakarinio korpuso atstatymą, kuriame buvo įrengta Taikomosios dailės meno ekspozicija. Nuo 1996 m. šiame pastate buvo surengta daug reikšmingų nacionalinių ir tarptautinių parodų: Europos Tarybos kultūros kelių programos parodos „Lietuvos baroko taikomoji dailė“, „Žalgirio mūšis“ (1998), monumentalios Lietuvos tūkstantmečio programos paroda „Krikščionybė Lietuvos mene“ (1999–2003). Jis buvo ir šių parodų koncepcijų autorius.

Parodų rūmų sukūrimas

Nuo 1997 m. R. Budrys vadovavo Parodų rūmų sukūrimo programai ir parengė daugiau kaip 200 čia vykusių parodų ekspozicijų.

Regioninių dailės centrų kūrimas

R. Budrys vadovavo Lietuvos dailės muziejaus padalinių – Klaipėdos paveikslų galerijos (įkurta 1973 m., 2004 m. pavadinta Prano Domšaičio galerija), Laikrodžių muziejaus (Klaipėda, 1984 m.), Renavo dvaro rūmų (1987 m.) ir kelių kitų ekspozicijų sukūrimui, konsultavo ir talkino Lietuvos regionų muziejų darbuotojus vertinguose istoriniuose pastatuose kuriant kultūros paveldo vertybių ekspozicijas.

Radvilų rūmų galerijos kūrimas

1990 m. Radvilų rūmuose sukūrė pirmąją ekspoziciją, skirtą Radvilų dinastijai. Nuo 1992 m. Radvilų rūmų ansamblyje rengė ir įgyvendino į Lietuvą parvežtų ir padovanotų įvairių išsivijos institucijų ir privačių asmenų (dr. G. Kazokienės ir kt.) dailės kolekcijų pristatymo parodų ekspozicijas („Australijos ir Okeanijos tautų menas“, „Sugrižusi išsivijos dailė“ ir keletas kitų).

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų interjerų ir ekspozicijų programos sukūrimas

2002 m. R. Budrys pradėjo vadovauti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų interjerų ir ekspozicijų programos sukūrimo grupei.

Vertingų meno kolekcijų pervežimas į Lietuvą

1979–1990 m. R. Budrys, dirbdamas kartu su D. Trinkūnu, daug kuo prisidėjo, kad į Lietuvą būtų atvežta Mykolo Žilinsko Lietuvai dovanotų meno vertybių (paveikslų, istorinių baldų) kolekcija (iš viso 1370 vnt. meno kūrinių, jų reprodukcijų).

1990–2001 m. jis organizavo vertingiausių išsivijos lietuvių dailininkų personalinių dailės rinkinių ir institucijų sukaupytų kolekcijų pervežimą (M. K. Čiurlonio dailės galerijos kolekcija, P. Domšaičio kolekcija ir keletas kitų) į Lietuvą ir jų eksponavimą Lietuvoje.

1960–2002 m. parašė ir įvairiuose leidiniuose paskelbė daugiau kaip 50 straipsnių dailės meno istorijos, gintaro, atskirų kolekcijų klausimais, sudarė keletą vertingų studijų ir katalogų, albumų, surengė kelias dešimtis ekspedicijų (į gintaro radimvietes ir kt.).

R. Budrys nuo 1960 m. – Tarptautinės muziejų tarybos ICOM narys. Nuo 1990 m. jis dvi kadencijas vadovavo Lietuvos muziejų asociacijai. 2001 m. vėl buvo išrinktas Lietuvos muziejų asociacijos pirmininku. R. Budrys – aktyvus daugelio valstybinių komisijų narys.

Lietuvos dailės muziejaus metraštis, 7 (2004)

Sudarė *Danutė Mukienė*

Vilnius: Lietuvos dailės muziejus,

2005. - 480 p.: iliustr. 250

Leidinyje publikuojami 2004 m. Lietuvos dailės muziejaus svarbiausių dailės palikimo tyrinėjimų darbai, publikacijos, informaciniai tekstai apie minėtu laikotarpiu muziejuje įsigytus eksponatus, išleistas knygas, svarbiausias LDM darbuotojų publikacijas, muziejaus padaliniuose veikusias ekspozicijas ir parodas, vykusias mokslines konferencijas ir kitus renginius.

Lietuvos dailės muziejaus metraštis, 7 (2004)

Sudarė Danutė Mukienė

Redaktorė Lina Biekštaitė

Dizainas Marijos Mikulskienės (UAB „Savas takas“ ir Ko)

Maketavo Ričardas Birmanas (UAB „Savas takas“ ir Ko)

Išleido Lietuvos dailės muziejus (Bokšto g. 5, Vilnius)

Spausdino UAB „Petro ofsetas“ (Žalgirio g. 90, Vilnius)

Tiražas 500 egz.

